

Årsrapport
2024

BYMUSEET.

FORORD	5
1 INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN	6
1.1 ORGANISERING	6
1.2 HANDLINGSROM, STRATEGIER OG LANGSIKTIGE PLANER	7
2 HOVEDTALL	9
3 FINANSIERING OG ØKONOMISK UTVIKLING	10
3.1 FINANSIERING	10
3.2 ØKONOMISK UTVIKLING	13
3.2.1 EGENINNTEKT	13
4 ÅRETS AKTIVITETER / MÅLOPPNÅELSE	19
4.1 FORMIDLING: Formidling, mangfold og inkludering	19
4.1.1 Utvikling i besøkstall per museum	19
4.1.2 Formidlingsaktivitet	25
4.1.3 Nye utstillinger og publikumstilbud	26
4.1.4 Digital formidling	29
4.1.5 Mangfold og inkludering	33
4.1.6 Pedagogiske tilbud	34
4.1.7 Immatriell kulturarv	34
4.1.8 Frivillighet	35
4.1.9 Markedskommunikasjon	39
4.2 FORNYING: Innovasjon, byggutvikling og bærekraft	43
4.2.1 Byggutvikling	43
4.2.2 Dalux	44
4.3 FORVALTNING: Styrking av forvaltning og utvikling av samfunnsrolle	47
4.3.1 Samling	47
4.3.2 Bygningsvern	48
4.3.3 Hage- og parkforvaltning	51
4.4 FORSKNING: kunnskapsproduksjon og samarbeid	53
5 ÅRSREGNSKAP	58

Eivind H. Hermansen

Astrid M. Strømsnes

FORORD

Stiftelsen Bymuseet i Bergen er et kulturhistorisk museum med oppgave å drifte ni byhistoriske museumsanlegg i Bergen, i tillegg til en brannhistorisk samling og Regionalt Pilegrimssenter Bergen. Vårt formål er å spre kunnskap om historien fra fortid til nåtid ved å samle, bevare og bearbeide kulturhistorisk materiale, utføre vitenskapelig arbeid, samt formidle kunnskap gjennom utstillinger, publikasjoner og annen utadrettet virksomhet.

I denne rapporten presenterer vi et mangfold av aktiviteter, alle av stor betydning for å oppnå våre målsetninger. Vi ønsker å rette en stor takk til Bymuseets dedikerte ansatte, frivillige, styremedlemmer og besøkende for deres engasjement og støtte!

Vi kan glede oss over en positiv utvikling i antall besøkende og egeninntjening sammenlignet med fjoråret, med totalt 211 118 besøkende.

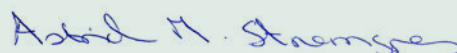
I løpet av året har vi fullført en omfattende prosess med utviklingen av museets nye strategiplan. Dette dokumentet er resultatet av grundige prosesser i organisasjonen og et nært samarbeid mellom ledelsen og styret. Målet med strategiplanen er å etablere en bærekraftig og langsiktig retning for organisasjonen, uten en fastsatt sluttdato.

Vår visjon er tydelig: Best på Bergen! Vi ønsker å berike og berøre både byens innbyggere og våre besøkende.

Vi ser frem til å iverksette strategien i årene som kommer, og vi er overbevist om at dette dokumentet vil styrke vår evne til å takle fremtidige utfordringer og muligheter. Med et klart fokus og en sterk samarbeidsånd vil vi fortsette å utvikle oss til det beste for våre besøkende og samfunnet.

Eivind H. Hermansen
Styreleder

Astrid M. Strømsnes
Konstituert direktør

1 INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN

Stiftelsen Bymuseet i Bergen er et kulturhistorisk museum med oppgave å drifte ni byhistoriske museumsanlegg i Bergen, i tillegg til en brannhistorisk samling og Regionalt Pilegrimssenter Bergen.

Bymuseet i Bergen består av: Gamle Bergen Museum, Rosenkrantzårnet, Håkonshallen, Bryggens Museum, Skolemuseet – latinskolen, Lepramuseet St. Jørgens Hospital, Alvøen Hovedbygning, Damsgård Hovedgård, Hordamuseet, en brannhistorisk samling og Regionalt Pilegrimssenter Bergen.

1.1. ORGANISERING:

Styret

Besto i meldingsåret av:

- Eivind H. Hermansen (styreleder) med Henrik Hole Falck som vara (oppnevnt av Bergen kommune)
- Evy Greve (nestleder) med Magnus Vollset som vara (oppnevnt av Representantskapet)
- Øivind Sørbo Johannessen med Svein Anders L. Dahl som vara (oppnevnt av Representantskapet)
- Anne C. Brun med Siri Skretting Jansen som vara (oppnevnt av Representantskapet)
- Harald Queseth med Vigdis Helene Ravnøy som vara (oppnevnt av Bergen kommune)
- Anita Garlid Johannessen med Marianne Sæhle som vara (oppnevnt av Hordaland)
- Elin Johannessen med Leander Riple Vetti som vara (valgt av de ansatte)
- Baard Olav Skogrand med Grete Eilertsen som vara (valgt av de ansatte)

Representantskapet

Representantskapet er et rådgivende organ for museet der oppretterne av stiftelsen og andre viktige samarbeidsparter er representert. Representantskapet hadde følgende medlemmer i 2024:

- Bjarne Graabræk fra Gamle Bergen Museum (leder)
- Rune Rosendahl fra Bergen Brannhistoriske Stiftelse
- Even Berge fra Stiftelsen Bryggens Museum
- Cecilie Fasmer Stang fra Stiftelsen Alvøen Hovedbygning
- Magnus Vollset fra Stiftelsen St. Jørgens Hospital
- Siri Skretting Jansen fra Universitetet i Bergen
- Anne-Margrete Bollmann fra Bergen Kommune
- Peter Kolderup Greve fra Bergen Næringsråd
- Ragnhild Botheim fra Bergen Byarkiv

Ledergruppen

Konstituert direktør/kommersiell leder Astrid M. Strømsnes

Administrasjonsleder Marius Hausken

Utstillings- og formidlingsleder Kari Skarprud Pettersen

Avdelingsleder byggetutvikling og drift Øystein Helgesen

Avdelingsleder bygningsvern og samlingsforvaltning Åse Tveitnes

Bymuseet har siden etableringen i 2005 vært organisert i fagavdelinger på tvers av enkeltmuseene. På denne måten samles kunnskapen og kompetansen Bymuseet besitter i sin helhet for best mulig måloppnåelse på alle områder.

Ansatte og arbeidsmiljø

Bymuseet hadde i gjennomsnitt 65 faste ansatte i 2024, tilsvarende 57,70 årsverk. Noen kortere engasjement, samt sesongtilsatte museumsverter utgjorde 11,11 årsverk i 2024. Til sammen 68,81 årsverk. I tillegg til lønnet arbeid ved museet var det betydelig frivillig innsats.

Samarbeidsutvalget har avtalt møter hver måned, unntatt juli, og august. Til sammen syv møter ble gjennomført i løpet av året. Det ble avholdt fire ordinære møter i arbeidsmiljøutvalget i 2024. Det ble arrangert fire verneombudsmøter i løpet av året.

Sykefravær og ulykker

Totalt sykefravær i 2024 var på 5,5 % mot 5,7 % i 2023 og 5,6 % i 2022. Det foreligger 18 registrerte avvik i 2024. To av avvikene klassifiseres som arbeidsulykker, men kun med mindre skader på de ansatte som var involvert.

Likestilling

Stiftelsen praktiserer likestilling mellom kjønnene i sin ansettelse- og personalpolitikk, og er omfattet av og arbeider etter, aktivitets og redegjøringsplikten etter likestillings- og diskrimineringsloven. Den årlige rapporten publiseres på stiftelsens hjemmesider.

Det var i 2024 ansatt 32 kvinner og 28 menn i faste stillinger med stillingsandel over 20 % i museet. Den gjennomsnittlige lønnen for 100% stilling for faste ansatte i museet var hhv. 616 704 for kvinner og 611 148 for menn. Lønnsoppgjøret for 2024 ble ikke ferdigstilt før årsskiftet, og er dermed ikke inkludert i lønnsopplysningene.

Styret besto i 2024 av 4 menn og 4 kvinner, mens ledergruppen besto av tre kvinner og to menn.

1.2. HANDLINGSROM, STRATEGIER OG LANGSIKTIGE PLANER:

Ny strategiplan ble ferdigstilt. Planen har som mål å veilede museets drift med høye ambisjoner og nødvendige prioriteringer og etablere en bærekraftig og langsiktig retning for organisasjonens utvikling uten en fastsatt sluttdato.

2 HOVEDTALL

Besøkende

Totalt antall besøkende 2024: 211 118

Herav:

- 188 870 besøkende som fikk formidling i museets regi
- 140 177 betalende museumsgjester
- 14 661 barnehagebarn, elever i grunnskole og videregående skole, og studenter fra høyere utdanning på undervisningsbesøk
- 22 248 personer har besøkt museene våre som en del av et utleiearrangement, bl.a. banketter, middager, mottakelser, seminarer og konserter med eksterne arrangører.

Bygninger og gjenstander i museets samling

- 105 kulturhistoriske bygninger
- 32 av disse er fredet
- 4 hageanlegg
- 90691 gjenstander totalt i samlingene
- 41146 gjenstander er registrert i databasen primus
- 14109 gjenstander er tilgjengelig på Digitalt Museum
- 88560 fotografier totalt i samlingene
- 2177 foto er registrert i databasen primus
- 2083 er tilgjengelig på Digitalt Museum
- 127 gjenstander og 135 fotografier mottatt
- 1600 gjenstander avhendet

3 FINANSIERING OG ØKONOMISK UTVIKLING

3.1. FINANSIERING

Bymuseet finansieres hovedsakelig gjennom tilskudd fra Kulturdepartementet, Vestland fylkeskommune og Bergen kommune, samt egeninntjening fra salg i butikk og kafeer, billetter, arrangementer og utleie av lokaler, boliger, og kontorfasiliteter.

Opptjent tilskudd	2024	2023
Driftstilskudd fra Stat	21 470 000	20 715 000
Driftstilskudd fra Vestland	9 075 803	8 768 892
Driftstilskudd fra Kommune	15 015 000	14 187 000
Andre offentlig driftstilskudd	77 625	-
Gaver og gaveforst.(2980)	-	1 518
Inntektsføring ikke offentlig prosjekttilskudd	1 372 764	812 189
Inntektsføring ikke offent. Avskrivning	119 331	472 154
Inntektsføring invest.tilskudd Båthall	889 629	872 292
Inntektsføring invest.tilskudd Flygel	135 986	130 320
Inntektsføring Offentlige prosjekttilskudd	16 253 213	6 589 161
Inntektsføring (offent.) Avskrivning	5 449 723	6 000 442
	69 859 074	58 548 969

Egeninntjening	2024	2023
Salgsinntekter	3 867 818	3 292 336
Billettinntekter	16 125 277	13 178 008
Leieinntekter	10 144 689	10 733 031
	30 137 784	27 203 375

Til	Om	Beløp søkt	Beløp innvilget
Kulturdepartementet	Driftstilskudd 2025	31 223 000	22 239 914
Bergen kommune	Driftstilskudd 2025	19 276 000	15 874 000
Vestland fylkeskommune	Driftstilskudd 2025	12 868 000	9 529 593
Sum søknader driftstilskudd		63 367 000	47 643 507
Bergen kommune	Publikumsbygg	8 000 000	2 000 000
Kulturdepartementet	Publikumsbygg	15 000 000	0
Vestland fylkeskommune	Publikumsbygg	1 800 000	0
Vestland fylkeskommune	2048 Bygningsvernssenter forprosjekt (KUP2020)	200 000	200 000
Gamle Bergen Jubileumsfond	Grusing av uteområdet foran Ellesro Lyststed	25 000	25 000
KUD	Ny UU tilpasset garderobeløsning i Stallbygningen i Håkonshallen	1 800 000	0
Vestland fylkeskommune	Damsgård Hovedgård restaurering av ark og fasade mot nord	665 000	0
Bergen kommune	Bergen Middelalderfestival	170 000	0
	Bymuseet i Bergen - tekstilprosjekt - flytting av tekstilsamling fra		
Bergen kommune	Melteriet til Hordamuseet	600 000	241 000
Kulturdirektoratet	Sikringsmidler	150 000	150 000
Bergen kommune	Museer-formidling og kunnskapsproduksjon 2024	60 000	60 000
	Tilrettelegging for toalett og garderobe til læringsarena og		
Bergen kommune	verksted i Gamle Bergen - Fase 1 HåndverksMelteriet	530 000	530 000
Bergen kommune	Utvendig maling Alvøen Hovedbygg	222 085	220 000
Bergen kommune	Tilskuddsmidler 2025 fra NPS	693 819	458 000
Vestland fylkeskommune	Tilskuddsmidler 2025 fra NPS	400 000	337 436
Bergen kommune	Leieutgifter for magasin brannbiler	455 756	316 000
Kulturdepartementet	Sikringsmidlerformuseum	150 000	100 000
Vestland fylkeskommune	Rosjektering av grunn og innelima problematikk	1 900 000	1 520 000
Uni Stiftelsen	Restaurering av taket på Jacob R. Olsens Barnehem	1 200 000	800 000
Vestland fylkeskommune	Restaurering av tak fase 2, Damsgård	4 500 000	4 500 000
Vestenfjelske Bykredits Stiftelse	Restaurering av taket på Jacob R. Olsens Barnehem	500 000	250 000
Gamle Bergen Jubileumsfond	Evakuering av lamper og lysekroner fra Torvsalkjelleren	122 000	60 000
Uni Stiftelsen	Installasjon av utstyr for overvåking av innelima	400 000	200 000
Vestland fylkeskommune	Verdiseglas 2024	100 000	100 000
Riksantikvaren	Kulturhistorisk verdifulle kirker -ST JØRGENS HOSPITAL	1 162 400	1 410 403
H. Westfal-Larsen og Hustru Anna			
Westfal-Larsens almenyttige			
Fond -	Utvikling Håndverksmeteriet	500 000	150 000
Kulturelt utviklingsprogram (KUP)	Etablere et bygningsvernssenter, KUP 2025	300 000	-
Vestland fylkeskommune	Museumsløftet 2024	1 500 000	300 000
Uni Stiftelsen	Ventilasjon GB	466 000	-
	Overvannshåndtering og drenering av eiendommen: Damsgården		
Vestland Fylkeskommune	hovedgård	607 080	-
Nasjonalt Pilegrimssenter	Regionalt pilegrimssenter Bergen-Driftstilskudd 2025	1 200 000	546 000
Gamle Bergen Jubileumsfond	Samlingsarbeid i GB	500 000	500 000
Fritt Ord	Ragna Breivik	500 000	0
Sum søknader prosjektstilskudd		46 379 140	14 973 839
Sum alle søknader		109 746 140	62 617 346

3.2. ØKONOMISK UTVIKLING

Driftsinntektene økte fra kr 85 752 343 i 2023 til kr 99 996 858 i 2024, noe som skyldes økning i egeninntjening på både salgsinntekter og billettinntekter i 2024, økning i generelt driftstilskudd, samt betydelig økt inntektsføring av prosjekttilskudd.

Driftskostnadene økte fra kr 87 111 685 i 2023 til kr 100 192 022 i 2024. Økningen skyldes i hovedsak høyere lønnskostnader, og kostnader tilknyttet den økte prosjektvirksomheten i 2024.

Driftsresultatet er et underskudd på kr 195 165 i 2024 mot et underskudd på kr 1 359 342 i 2023. Fortsatt høye renteinntekter sikrer et positivt årsresultat også i 2024 på kr 1 523 958, mot 471 396 i 2023.

Egenkapital pr 31.12.24 er kr 31 973 258 mot kr 22 999 633 pr 31.12.23. Økningen skyldes det positive årsresultatet, samt et betydelig estimatavvik for pensjon. Soliditeten har med det økt fra 18,9 % i 2023, til 25,4 % i 2024.

Omløpsmidler (beholdning av bankinnskudd, kontanter o.l.) utgjorde pr. 31.12.2024 kr 55 880 239 mot kr 59 119 962 i 2023. Samtidig er den kortsiktige gjelden redusert fra kr 36 528 799 i 2023 til kr 27 552 067 i 2024. Dette skyldes i hovedsak betydelig reduksjon i poster for investeringstilskudd.

Mesteparten av Bymuseets likviditet er bundet til prosjekttilskudd, og museets likviditetsgrad pr. 31.12.2024 er 2,03 mot 1,62 i 31.12.2023.

3.2.1. EGENINNTJEKT

Bymuseet har hatt en positiv utvikling i egeninntjening fra 2023. Egeninntjeningen i 2024 utgjorde 30,1 % av omsetningen, mot 31,7 % i 2023. Veksten i egeninntjening tilsvarer mNOK 2,9, og 10,8 % vekst. Veksten omfatter både billettinntekter (17,5 %) og salgsinntekter (22,4 %), mens leieinntektene har en nedgang (-5,5 %). Økningen i billettinntekter og salgsinntekter er relatert til en sterk økning i antall solgte billetter. Bymuseet solgte totalt 138 552 billetter i 2024 mot 126 626 i 2023. En økning på 9,4 %. I forhold til leieinntekter har Bymuseet sett seg nødt til å holde stengt noen tilbud, som kunne resultert i høyere omsetning. Eksempelvis har Auditoriet ved Bryggens Museum fortsatt begrenset kommersiell verdi grunnet tekniske utfordringer som vil kreve investeringer for å utbedre

BUTIKKUTVIKLING:

Butikk 2024

Omsetningen i museumsbutikkens salg fortsatte å øke i 2024 og gikk totalt opp med 14,5 % fra 2023. Et tydelig konsept og en stor andel egenproduserte varer peker tydelig ut veien videre for alle museumsbutikkene.

I 2024 ble kolleksjonen av egenproduserte varer i Bymuseet utvidet med et eget design for Håkonshallen. Designet er inspirert av smijernsbeslagene på en av dørene som overlevde eksplosjonsulykken på Vågen i 1944, og som i dag er utstilt i resepsjonen og butikken i Håkonshallen. Kolleksjonen består per nå av t-skjorter og krus – to produktkategorier som har vist gode salgstall i både Håkonshallen og Bryggens Museum.

I Rosenkrantzårnet ble det testet ut et lite utsalg av utvalgte varer i forbindelse med teatervandringen «Skål for 1563!». Tiltaket ble godt mottatt av publikum og vil videreføres i 2025.

Bergen Middelalderfestival ble arrangert på Bergenhus festning over to dager i september. Museumsbutikken ble da utvidet med en salgsbod på festivalområdet, med fokus på kopier av historiske glass, middelaldertekstiler og leker. Tilbudet viste seg å være populært blant publikum, og hadde en svært god omsetning begge dager av festivalen.

Salgsboden på festivalen ga oss verdifull erfaring som vil være nyttig i videreutviklingen av museumsbutikkene, særlig med tanke på innkjøp, bemanning, plassering og utforming av pop-up-butikker under arrangementer.

KAFEDRIFT 2024:

Gamle Bergen Museum

Bymuseet har hatt to år med kafétilbud for besøkende i Gamle Bergen i sommersesongen. Våren 2023 ble den tidligere leketøysutstillingen på Torvet, i lokalet ved siden av kolonialen, omgjort til en kafé med 15–20 sitteplasser og en enkel kjøkkenløsning. I 2024 ble kaféen ytterligere forbedret gjennom oppgradering av utstyr, noe som har bidratt til en mer effektiv drift og et utvidet serveringstilbud.

Kaféen er sentralt plassert innenfor det billetterte området, og har et betydelig potensial for videre vekst. Besøkende har tatt svært godt imot kafétilbudet, og det har skapt økt aktivitet og en mer levende atmosfære rundt Torvet. På solrike dager har uteserveringen vært et populært tiltak.

Den økonomiske effekten av kafétilbudet har allerede vist seg å være betydelig. Fra 2023 til 2024 økte omsetningen fra 152 841 kr til 239 137 kr, en vekst på over 56 %. Denne økningen er et tydelig tegn på at kafétilbudet svarer til behovet hos de besøkende og bidrar til en mer attraktiv og opplevelsesrik museumsopplevelse.

Bryggens Museum

Bymuseet åpnet kafédrift på Bryggens Museum ved sesongstart i 2023. Sommeren 2024 var preget av godt besøk, travle dager og en betydelig økning i omsetningen. Kafétilbudet har som mål å forlenge besøkstiden i museet, samtidig som det bidrar til økt egeninntjening gjennom salg i både kaféen og museumsbutikken.

Den økonomiske utviklingen har vært svært positiv. Omsetningen økte fra 74 243 kr i 2023 til 476 633 kr i 2024, en vekst på over 542 %. Denne markante økningen viser at kafétilbudet har blitt godt mottatt av publikum og har styrket museets økonomiske bærekraft.

ARRANGEMENTSUTLEIE:

I utleievirksomheten bestreber vi oss på å leie ut til arrangementer og grupper med en agenda som harmonerer med det enkelte museums profil og innhold. Gjester som deltar på møter, selskaper eller arrangementer hos oss, ønsker vi skal vende tilbake for å oppleve våre museer og aktiviteter i andre sammenhenger. Vi tilbyr derfor alltid ulike former for formidling i forbindelse med disse besøkene. Oversikt over utleieaktiviteter i 2024: Hordamuseet – Tøsdalsløa, uteområdet og kaféen i hovedbygningen. Hordamuseets lokaler har vært brukt til en rekke kurs og arrangementer, inkludert:

- Spikkefestivalen
- Tidsreisets rollespill
- Kongshirden 1260
- Bjørgvin Marknad
- Kurs i regi av Sopp- og nyttevekstforeningen
- Uteseminar ved Norsk Friluftsliv for lærerhøyskolestudenter

I tillegg har Safari Catering arrangert selskaper i lokalene.

Gamle Bergen Museum – Torvsalen

Fra januar til september har Torvsalen vært utleid til 21 ulike arrangementer, med totalt 1 100 deltakere og en samlet leieinntekt på 140 000 kr.

- De fleste utleiene har vært gjennom Safari Catering, men vi har også hatt utleie til møter for lokale borettslag.
- Bergen Kammerkor har leid lokalet til åpne konserter for publikum.

Skolemuseet Latinskolen – 1. etg

Første etasje på Skolemuseet har vært benyttet til seminarer og møter. Vi tilbyr alltid en introduksjon til museet ved utleie, noe de fleste nye grupper benytter seg av. Blant leietakerne i 2024 var:

- Bergen kommune
- Høgskulen på Vestlandet
- Senter for Internasjonal Helse (UiB)
- Direktoratet for høyere utdanning

Bryggens Museum – Auditoriet

Auditoriet har ikke vært tilgjengelig for utleie i 2024 på grunn av et oppgraderingsprosjekt.

Vi registrerer imidlertid stor etterspørsel etter slike større lokaler i sentrum, og det er et godt grunnlag for økt egeninntjening når lokalet igjen kan tas i bruk.

Alvøen Hovedbygning – Hagen

Hagen ved Alvøen Hovedbygning har vært arena for sommerkonserter i regi av Alvøen Lokalforening og Stageway, med totalt 2 000 besøkende i løpet av to dager.

Lepramuseet – Formidlingsrommet og St. Jørgen kirke

Disse lokalene har vært utleid til:

- Bjørgvin bispedømme
- Bergen Domkirke Sogn
- Vielser og konfirmasjoner

Håkonshallen og Rosenkrantzårnet

Til sammen 89 arrangementer i HH og RT i 2024. Fordelt på 43 konserter, 3 riggedager, 15 mottakelser, 6 middager/ banketter, 2 lunsjer, 7 seremonier, 5 foredrag/ Fortellinger fra Festningen, 4 konferanser inkludert One Ocean week og åpningen av landslovsjubileet.

Tilsammen 17 882 personer .

Kongen og dronningen besøkte ikke Håkonshallen i 2024, men kong Wilhelm-Alexander var tilstede på en lunsj i regi av den nederlandske ambassaden. Statsministeren med flere var til stede på One Ocean Week Summit-konferansen.

4 ÅRETS AKTIVITETER - MÅLOPPNÅELSE

4.1. FORMIDLING: FORMIDLING, MANGFOLD OG INKLUDERING

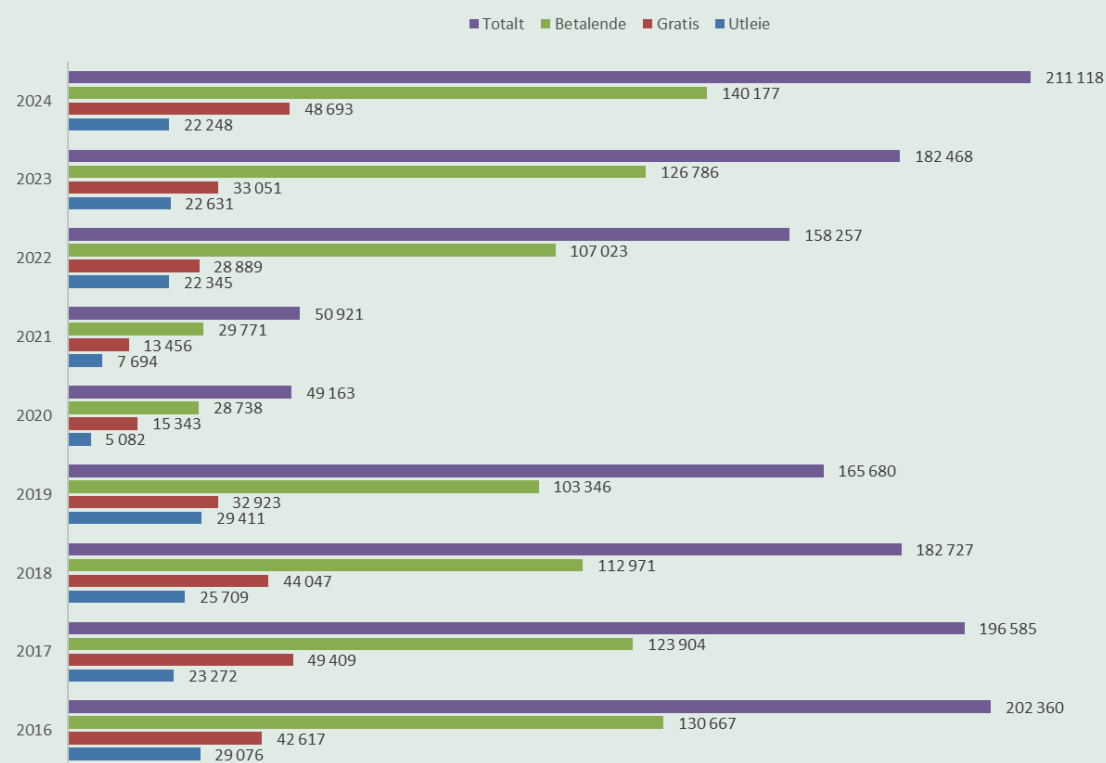
Årets høydepunkt var den storslagne jubileumsutstillingen «Magnus Lagabøtes landslov 750 år», som ble åpnet med pomp og prakt 21. mai på Bryggens Museum. Arrangementet samlet fylkesordfører, ordfører, kulturminister og en fullsatt sal av gjester fra inn- og utland. Gjennom året har museet arrangert en rekke foredrag, debatter, teatervandringar og familieaktiviteter som har gjort historie og kulturarv tilgjengelig og levende for publikum. Verksteder og arrangementer spesielt tilrettelagt for barnefamilier skapte arenaer for læring gjennom lek og kreativitet.

Museet fortsatte sitt arbeid med å fremme inkludering. Gjennom nye tilrettelagte tilbud og samarbeid med ideelle organisasjoner sikret vi gratis inngang for mange som ellers ikke ville hatt anledning til å besøke museet. Utstillingstekster på både norsk og engelsk gjorde utstillingene mer tilgjengelige for et internasjonalt publikum.

Samarbeidet med frivilligheten har vært ekstra relevant i et år med landslovjubileum. Dette har bidratt til å skape gode møteplasser for byens befolkning og lagt til rette for et økt engasjement for byens kulturarv. Formidlingen i 2024 har bestått av et bredt spekter av aktiviteter med en tydelig satsing på inkludering og mangfold. Jubileumsutstillingen har satt en ny standard for hva vi kan oppnå gjennom samarbeid med andre organisasjoner. Særlig vil vi trekke frem våre samarbeidspartnere fra fagmiljøene ved UiB og Høgskulen på Vestlandet.

4.1.1. UTVIKLING I BESØKSTALL

Utvikling i totalt besøkstall 2016-2024

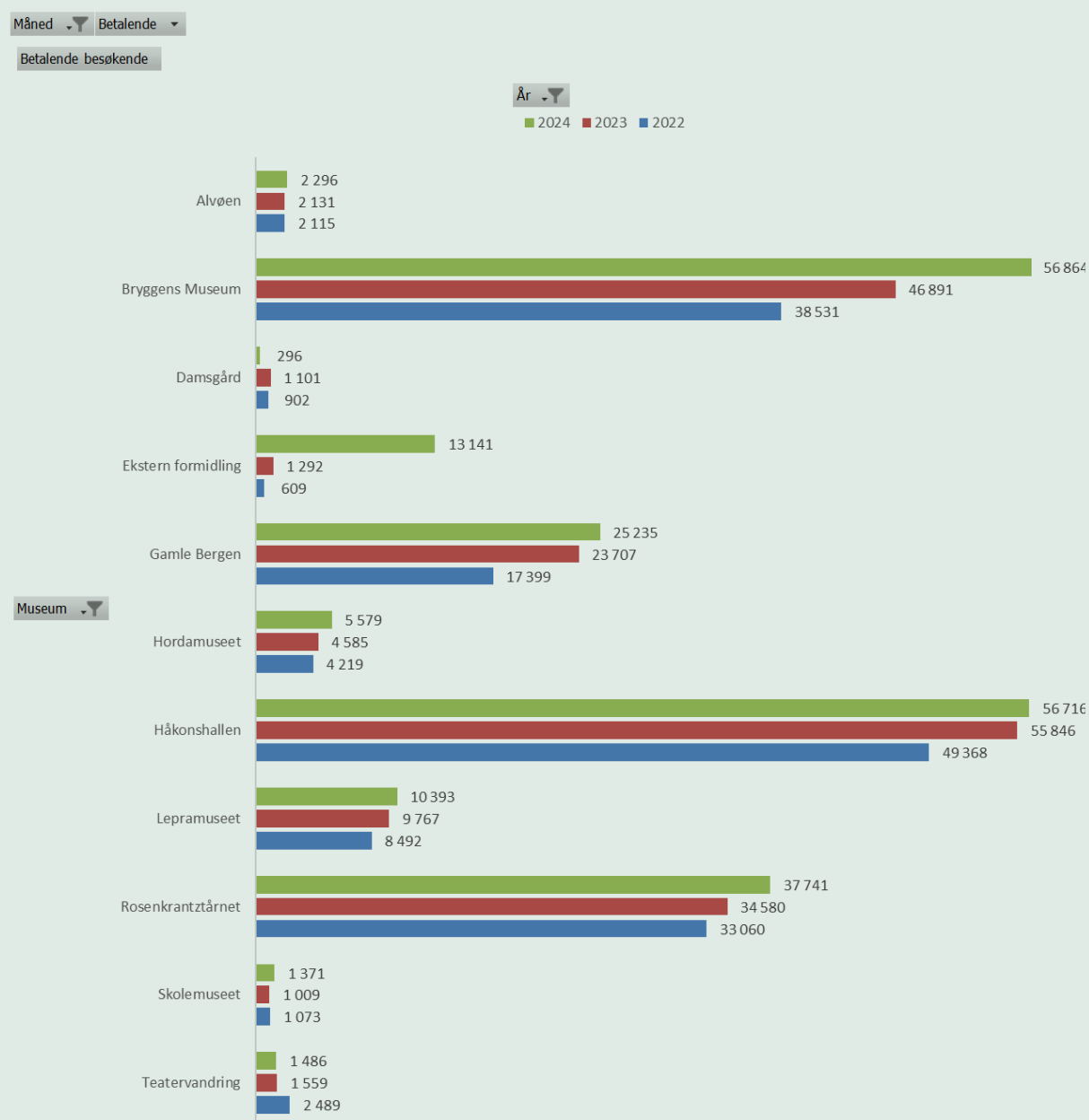
Figur 1 Totalt antall besøk 2016-2024

Vi ser en betydelig økning i besøkstallet på flere av museene. Det har vært en økning på ca. 15 % på det totale besøket og over 10% i betalende billetter fra 2023 til 2024. Både det totale besøket og antallet betalende museumsgjester er høyere enn i det tidligere toppåret 2016.

Økningen er størst på Bryggens Museum. Her har økningen i betalende besøkende vært på nærmere 25 %. Dette har nok sammenheng med både åpningstid, generelt mer tilreisende og stor interesse for Landslovutstillingen.

Det har vært en økning i åpningstidene fra 2023, spesielt med en utvidelse av lengden på høysesongen på Bryggens Museum og Bergenhus. Rosenkrantzårnet har også holdt åpent flere dager gjennom året.

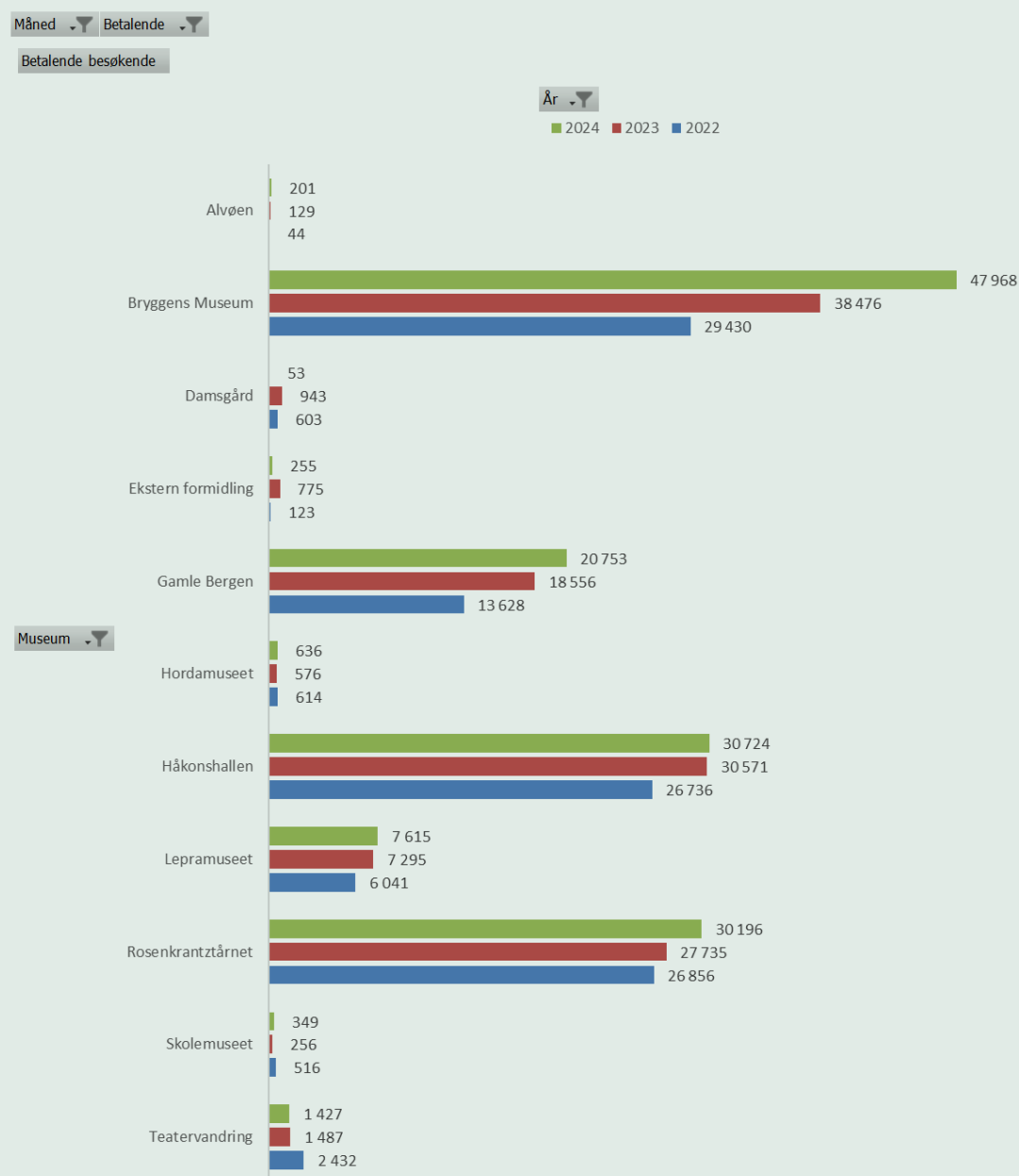
Utvikling i totalt besøkstall per museum 2022-2024

Figur 2 Totalt antall besøk per museum 2022-2024

De fleste større museene har opplevd økning i totalt besøk inkludert utleie i 2024 sammenlignet med tidligere år. Bryggens Museum og Håkonshallen har hatt høyest antall gjester alle tre årene. Rosenkrantzårnet og Gamle Bergen Museum viser også gode besøkstall og god vekst. Lepramuseet St.Jørgens Hospial og Hordamuseet har også hatt stabil vekst i perioden. Skolemuseet og Alvøen har hatt et begrenset publikumstilbud. På Damsgård har man tatt imot noe besøk på tross av restaurering i 2023 og 2024. Kategorien ekstern formidling viser en sterk økning i 2024, dette skyldes i hovedsak middelalderfestivalen i september.

Betalende besøk per museum 2022-2024

Figur 3 Betalende museumsgjester per museum 2022-2024

Betalende besøk per museum 2024 - kommentarer

Bryggens Museum, Håkonshallen og Rosenkrantzårnet er helårsåpne museer. Gamle Bergen Museum og Lepramuseet St. Jørgens Hospital er åpent i sommersesongen. Skolemuseet har begrenset åpningstiden vår og høst. Hordamuseet er åpnet for skoleklasser, bestilte grupper og arrangementer. Alvøen er åpent for bestilte grupper samt enkelte omvisninger/arrangementer. Damsgård var i hovedsak stengt i 2024 p.g.a restaurering, men har hatt enkelte arrangement og gruppebesøk.

Bryggens Museum:

2023: +30.7 % betalende besøkende. 2024: +24.6 % betalende besøkende. En sterk vekst de siste årene, som kan skyldes både økt åpningstid, Landslovjubileet, gode publikumstilbud, generell økning av tilreisende og vellykkede markedsføringstiltak.

Gamle Bergen Museum:

2023: +36.2 % betalende besøkende. 2024: +11.8 % betalende besøkende. Deler av økningen kan skyldes at det har vært gjennomført teatervandring på høsten, men ellers har besøket for grupper også økt en god del.

Håkonshallen:

2023: +14.3 % betalende besøkende. 2024: +0.5 % betalende besøkende. Antallet betalende gjester påvirkes av hvor mange dager Håkonshallen ikke har vært tilgjengelig for ordinært museumsbesøk p.g.a. utleie eller arrangementer.

Rosenkrantzårnet:

2023: +3.3 % betalende besøkende. 2024: +8.9 % betalende besøkende.

Lepramuseet st. Jørgens Hospital:

2023: +20.8 % betalende besøkende. 2024: +4.4% betalende besøkende. Størst økning i 2023 da man feiret 150 år for oppdagelsen av leprabakterien og åpnet ny utstilling.

Skolemuseet Latinskolen:

2023: +1.9 % betalende besøkende. 2024: -33.6 % betalende besøkende. Museet hadde gratis inngang for ordinære besøkende i 2024, betaling kun på Holbergsalong.

Damsgård Hovedgård:

2023: 56.3 % betalende besøkende. 2024: -94.4 % betalende besøkende. I 2023 gjennomførte man flere omvisninger og teateromvisninger på tross av restaureringsarbeider, i 2024 ble det gjennomført kun to annonserte omvisninger.

Hordamuseet:

2023: -6.2 % betalende besøkende. 2024: +10.4 % betalende besøkende. Hoveddelen av betalende besøk utgjøres av de store familiearrangementene som gjennomføres på høsten, og her svinger deltakelsen en del fra år til år ut fra vær og andre forhold.

Teatervandring:

2023: -38.8 % betalende besøkende. 2024: -4.0 % betalende besøkende. At det er indikert nedgang, er misvisende og skyldes registreringsmåte. I 2023 og 2024 er to forestillinger gjennomført inne på museer og dermed registrert der.

Undervisning

Velkommen til Seminarium Fredericianum

Velkommen til
Seminarium Fredericianum

Det første skoleår begynder
med en stor fest i den gamle
skole i Fredericia.

4.1.2. FORMIDLINGSAKTIVITET

- **Utstillinger:** Bryggens Museum: «Smarte Bergensere?» frem til 10. april. Bryggens Museum: (21. mai 2024 - 21. april 2025.): Landslovjubileet og utstillingen «Magnus Lagabøtes Landslov 750 år». Samarbeid med Universitetet i Bergen, Vestland fylkeskommune, Middelalderklyngen.
- **Middelalderfestival:** Mesteparten av aktivitetene 21. og 22. september foregikk utendørs. Her ble det registrert til sammen 11 020 voksne og barn. I tillegg besøkte 2 749 personer 1 295 personer Rosenkrantzårnet disse dagene, og 160 personer kjøpte billett til Middelaldergilde på kveldstid.
- **Omvisninger:** Det ble satt opp egne program hver sesong med annonserte omvisninger i våre historiske bygg og i faste og temporære utstillinger. I tillegg har faste formidlere og museumsverter ved Bymuseet gjennomført omvisninger på forespørsel for små og større grupper i og utenfor åpningstid. Til sammen har 5 668 personer deltatt på 797 omvisninger, fordelt på 16 ulike tema. Av omvisningene har to vært spesielt tilpasset for barn/familier, og en har vært teateromvisning.
- **Byvandring:** Det har vært annonserte vandring med to ulike tema, men Bymuseets fagpersonale og museumsverter har også gjennomført en rekke vandring med flere ulike tema på forespørsel. Til sammen har det vært gjennomført 25 vandring med til sammen 542 deltakere.
- **Vandring på Bryggen:** I samarbeid med Museum Vest er det gjennomført vandring utendørs som inkluderer inngang på Bryggens Museum og Schøtstuene, samt etter avtale med DNB Næringseiendom AS også i rådhusruinene under Nikolaikirkeallmenningen. Vi har solgt billetter til 257 vandring med 3 591 deltakere.
- **Bymuseets guidetjeneste/Pilotprosjekt 2024:** Gjennom en prøveperiode på litt over 5 uker ble det gjennomført 16 vandring med 53 deltagere.
- **Teatervandring:** Teatervandring i Bymuseet er Bergenshistorie formidlet gjennom museets kunnskap og teaterets virkemiddel. Totalt ble det gjennomført 65 vandring i 2024, hvor det deltok i overkant av 3153 publikummere fordelt på tre ulike produksjoner: «Skål for 1563!», om historien til Rosenkrantzårnet, «Helt Konge!», og «Hællane...e' det jul igjen?», om juletradisjoner i 1873.
- **Barnas Bymuseum:** Ulike tilbud gjennom året spesielt tilrettelagt for barn og barnefamilier, i form av omvisninger, rebuser, verksteder og aktiviteter.
- **Den kulturelle spaserstokken DKS:** Bymuseet mottok midler fra DKS i 2025. Forestillingen «Skitt fiske! Søk musikk! Liv og løye mellom Vest og Nord» ble vist på 16 sykehjem i Bergen i perioden 24. september - 4. oktober.
- **Mandagsforedrag:** Det ble gjennomført 26 mandagsforedrag på Bryggens i 2024, med hovedvekt på tema knyttet til Bergens historie og utstillingene i museet gjennom året. Totalt 2 257 tilhørere.

- **Fortellinger fra festningen:** Foredragsserien er et samarbeid mellom museet, Sjøforsvarets musikkorps og Kommandantskapet på Bergenhus Festning. Til sammen 5 foredrag med totalt 597 tilhørere.
- **Jul på festningen:** Arrangementet er også et samarbeid mellom Sjøforsvarets musikkorps og Kommandantskapet på Bergenhus Festning. 104 barn og 265 voksne deltok.
- **Holbergsalong:** Det ble gjennomført 5 salonger på Skolemuseet Latinskolen. 81 deltok.
- **Damsgårdsdagen 2. juni:** Åpen hage med introduksjoner til hus og hage (gratis) 57 gjester. Omvisninger på stillas og inne, fokus på restaureringsarbeider var fullbooket med 24 deltakere.
- **Teselskap på Alvøen:** 5 helt utsolgte forestilling med 75 deltakere.
- **Familiedager på Gamle Bergen:** Familiedager med aktiviteter på St. Hans og førjulsdag søndag 1. desember. Totalt 1159 barn og voksne deltok.
- **Familiedager og andre arrangementer på Hordamuseet:** «Gøy på landet» 25. august og førjulsdag 17. november. Til sammen 612 barn og voksne deltok. I tillegg ble det holdt 9 kveldsarrangement «Strikk, spinn og spikk». Kurs i nålebinding i tilknytning til Ullveka ble holdt på Bryggens Museum.

4.1.3. NYE UTSTILLINGER OG PUBLIKUMSTILBUD

Landslovjubileet «Magnus Lagabøtes landslov 750 år»

Den store jubileumsutstillingen «Magnus Lagabøtes landslov 750 år» har vært et stort løft for museet i 2024. Utstillingen, et samarbeid mellom Bymuseet i Bergen, Universitetet i Bergen, Vestland fylkeskommune og aktører i Middelalderklyngen, fikk svært gode tilbakemeldinger fra både publikum og fagmiljøer. På tampen av året mottok den kulturavisen Subjekts pris for årets utstilling. Utstillingen mottok støtte fra stat, fylke og kommune, og hadde en kostnadsramme på 12 millioner kroner, hvorav 6,5 millioner er egeninnsats fra samarbeidspartene. Prosjektet ble en suksess som gjorde Landsloven levende og forståelig for både store og små.

Utstillingen viste frem Landslovens innhold og det samfunnet den ble skapt for, med unike middelaldergjenstander som alterfrontalet fra Nedstryn, deler av det originale høysetet fra Håkonshallen og signeten fra fransiskanerkonventet. Hverdagsgjenstander som jordbruksredskaper og våpen, kombinert med originalmanuskripter, ga en nærhet til fortiden. Det pedagogiske programmet knyttet til utstillingen ble utviklet i samarbeid med Høgskulen på Vestlandet, og inkluderte byvandring, digitale læringsressurser og lærerveiledning. Utstillingen videreføres til april 2025, og vil etter det være tilgjengelig som en digital utstilling på Universitetsbibliotekets nettsider. Ved utgangen av 2024 var det over 45 000 som hadde sett utstillingen.

Jubileet ble også feiret bredt med formidlingsprogram både på Bryggens Museum, Håkonshallen og Rosenkrantzårnet.

Det ble utviklet en ny teatervandring til jubileet med tittelen «Helt Kongel!». Vandringen gikk for fulle hus og handlet om Magnus Lagabøtes liv og hans arbeidet med Landsloven. Bymuseets skuespillere deltok i NRK sin TV sending «Landslova ord for ord».

Det største eventet under jubileet var den store middelalderfestivalen 20.-22. september på Bergenhus festning. Ekstern finansiering gjorde at det var mulig å tilby gratis inngang og festivalen hadde 11 000 besøkende.

Bymuseets guidetjeneste/Pilotprosjekt 2024

Bymuseet ønsker å ta en enda tydeligere posisjon som formidler av Bergen. Byens andre guideselskaper reklamerer med at de kjenner attraksjonene og historiene til Bergen, og Bymuseet ønsket å teste om vi kan ta en posisjon i dette markedet. Nasjonal reiselivsstrategi oppfordrer turistattraksjoner til å skape opplevelser som er mindre vær- og sesongavhengig, og som kan bidra til mer helårlig trafikk. Bymuseet har pga. differensierte åpningstider og sesongåpne museer flere deltidsansatte formidlere som ønsker mer jobb.

Bymuseet har nøkkelen til at vi bokstavelig talt kan låse oss inn i historiene i form av de ulike museene, og dette er et konkurransefortrinn i forhold til vanlige guideselskaper, spesielt med tanke på været. Som et resultat av dette ble konseptet «Inside Out» etablert. Dette var en guidet tur som varte 90 minutter, der hovedmålet var å gi besøkende innsikt i Bergens fascinerende historie gjennom en unik guidet tur både innendørs og utendørs knyttet til byens mest historiske steder og bygninger. Turen inkluderte kjente landemerker og attraksjoner, samt besøk på Bryggens Museum, Håkonshallen og Latinskolen.

Tilbudet var på engelsk, tilgjengelig mandag til fredag kl. 09.30–11.30 i 3. juli til 9. august. Konseptet ble ferdigstilt så tett opp mot lansering at markedsføringssiden ble knapp. Fem uker er for kort tid til å teste ut markedspotensialet for målgruppen tilreisende.

Verdensarvstedet Bryggen

Bymuseet i Bergen, sammen med Museum Vest og Stiftelsen Bryggen, har formidlingsansvar for Bryggen som verdensarvsted. Formidlingen skjer hovedsakelig gjennom utstillinger på Bryggens Museum og vandringer som gir besøkende et innblikk i stedets historie og utvikling. I år var vi også med som vertskap for Norges Verdensarvs trainee-program Verdensarvinger, et fire uker langt program som gir unge mellom 19 og 25 år muligheten til å utforske, forstå og formidle verdensarven.

Bymuseet er også representert i Fagrådet for verdensarvstedet og deltok i møtevirksomhet her. Vi har også sammen med de andre formidlingsaktørene på Bryggens jobbet med et prosjektarbeid knyttet til etablering av et Verdensarvsted på Bryggen. Prosjektet er finansiert av Vestland Fylkeskommune. I Forvaltningsplan for Bryggen 202–2015 er etableringen av et Verdensarvsenter høyt prioritert.

Regionalt Pilegrimsenter Bergen (RPS)

Regionalt Pilegrimssenter er administrert under Bymuseet i Bergen sin paraply. Det er utarbeidet særskilt årsrapport for virksomheten.

4.1.4. DIGITAL FORMIDLING

Digitalt museum

Samlingene blir stadig mer tilgjengelige for publikum på Digitalt Museum etter hvert som digitalisering og registrering pågår. Det har også vært et satsingsområde for de ansatte å få skrevet flere artikler knyttet til prosjektene i samlingsarbeidet. Statistikken viser at det er stor interesse for samlingene, med 27 432 unike brukere og hele 56 884 sidevisninger i 2024.

Arven etter lepra – digital formidling av leprahistorien

I tilknytning til 150-årsjubileet for oppdagelsen av leprabakterien i 2023 ble det utviklet en egen nettside: www.lepra.no på norsk og engelsk. Nettstedet ble videreutviklet i 2024 og er nå fullstendig oversatt til engelsk. I tillegg til fakta om sykdommen og utviklingen innen vitenskap er det lagt stor vekt på å formidle verdien av bevarte kulturminner, gjenstander og arkivmateriale, og vise hvordan mange enkeltmennesker ble berørt. Blant ressursene på nettsiden finnes over 160 korte artikler som belyser ulike temaer, digitale vandringer i 3D-modeller av St. Jørgens Hospital og Armauer Hansens minnerom, og 13 kortfilmer med intervjuer av både fagfolk og enkeltpersoner med relevante historier. Målet er å vise stor bredde i historien om lepra i Bergen og gjøre den mer tilgjengelig for et allment publikum, både nasjonalt og internasjonalt. Prosjektet fikk støtte fra japanske Sasakawa Health Foundation.

3D-skanning

Bymuseet har de siste årene gjennomført 3D-skanning av sine mange og varierte museumsbygg. Arbeidet med å tilgjengeliggjøre interiører og utstillinger som virtuelle besøk har allerede startet for enkelte av museene. Dette gir flere muligheter, blant annet som et viktig tilbud for personer som ikke fysisk kan besøke historiske bygg som ikke kan tilpasses, for eksempel for rullestolbrukere. Teknologien brukes også i forbindelse med planlegging av restaureringsprosjekter, dokumentasjon, utstillingsplanlegging og montering, samt til dokumentasjon av midlertidige utstillinger.

Digitale installasjoner

I utstillingen «under jorden» på Bryggens Museum ble det utviklet et hørespill som er tilgjengelig via QR-koder. Til utstillingen «Magnus Lagabøters landslov 750 år» ble det laget flere filmer med skuespillere fra Bymuseet der de ulike bolkene i landsloven kommer til live gjennom silhuetter som prosjekteres på tekstilveggene i utstillingen. Det ble også laget en digital versjon av landsloven der publikum selv kunne bla i boken. Denne vil i etterkant installeres og inngå i formidlingen ved Håkonshallen

Digital skoleformidling

I forbindelse med de to utstillingene «Smarte bergensere?» og «Magnus Lagabøters landslov 750 år» ble det utviklet digitale læringsressurser gratis tilgjengelig for alle. Materialet er også utviklet slik at det kan brukes selvstendig dersom skolene ikke har anledning til å besøke utstillingen, og etter utstillingen er tatt ned. Materialet til Landslovutstillingen er utviklet i samarbeid med Høgskulen på Vestlandet og består av lærerveiledning, elevtekster og oppgaver, en digital vandring gjennom Magnus Lagabøtes Bergen og videoforedrag om bakgrunnen for Landsloven.

Lytt til teksten på nettsiden

Bymuseet.no har fått KI-generert tekst til tale på norsk og engelsk på nettsiden for å gjøre innholdet bedre tilgjengelig for blinde og andre som foretrekker å lytte til tekst fremfor å lese.

bymuseet.no/listen-to-the-exhibition

Hørspill i utstillingen Under jorden

Det har blitt utarbeidet 6 ulike hørespill med utgangspunkt i gjenstander i utstillingen «Under jorden». Disse hørespillene er spilt inn og teksten på norsk og engelsk på en relevant illustrasjon, slik at de er universelt tilgjengelige for både døve og blinde. De er gjort lett tilgjengelig via QR-kode på nettsiden slik at man ikke trenger installere noe på telefonen for å høre.

bymuseet.no/horespill-under-jorden

Lydfiler til Landslovutstillingen

Tekstene til hovedbolkene i utstillingen er gjort tilgjengelig som KI-genererte lydfiler på norsk og engelsk, lett tilgjengelig via QR-koder på nettsiden. Vi har testet ut to ulike typer tilbud av lydfiler: på norsk har vi delt opp i en video for hver enkelt bolk med teksting over en illustrasjon på samme måte som hørespillene over. På engelsk har vi brukt lytt til teksten og publisert de engelske tekstene til hovedbolkene på nettsiden slik at man kan lytte til tekstene i utstillingen. Det vil i etterkant evalueres hvilke tilbakemeldinger vi får fra våre gjester om vi kan ta den lettvinte/billige løsningen med tekst til tale, eller om denne type digital formidling bør utføres mer grundig med en video pr. tema.

bymuseet.no/lytt-til-landslovutstillingen

Digitale guider til museer

Vi har produsert første generasjon digitale guider til noen av våre museer. Disse museene er Håkonshallen, Rosenkrantzårnet, Gamle Bergen og Lepramuseet St. Jørgens Hospital. Disse har også fått tekst til tale, slik at man på en bærekraftig måte kan tilby guider til museene uten å måtte trykke papirguider eller gå til innkjøp av spesielt utstyr til utlån til gjestene. På denne måten vil de aller fleste kunne bruke egne telefoner til å bli guidet rundt på museene, og vi reduserer potensiell smitte fra en gjest til en annen. Disse digitale guidene kan nå videreutvikles med f.eks. video, quiz, KI-assistenter som svarer på spørsmål etc.

Sosiale medier

Sosiale medier spiller en stadig viktigere rolle i museets digitale formidling. Gjennom plattformene Facebook, Instagram og YouTube har vi mulighet til å nå et bredere publikum, skape engasjement og gjøre våre samlinger, kunnskap og arenaer mer tilgjengelige for ulike målgrupper. Ved å bruke visuelle formater formidler vi kunnskap på en engasjerende måte, samtidig som vi styrker museets digitale tilstedeværelse og merkevare. Sosiale medier fungerer også som en kanal for dialog med publikum, noe som gir verdifull innsikt og øker publikumsdeltakelsen i museets aktiviteter.

I 2024 har vi blant annet produsert ni filmer i en pågående serie om bygningsvern og restaureringsprosjektet av taket på Damsgård Hovedgård. Vi har også publisert månedlige dypdykk i våre samlinger og arbeidet med disse, noe som gir innblikk i deler av museet som ellers ikke er tilgjengelige for publikum.

Damsgård Hovedgård. Restaurering ark del 2.

Bymuseet i Bergen

81 abonnenter

Abonner

4.1.5. MANGFOLD OG INKLUDERING

I Bymuseets formidlingsplan og nye strategiplan er mangfold og inkludering et bærende element. Museets overordnede mål er å fremme likestilling og mangfold i alle deler av virksomheten. Dette omfatter både internt og eksternt. Museet følger aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP) og praktiserer likestilling mellom kjønnene i både ansettelses- og personalpolitikk, og legger vekt på tilgjengelighet og inkludering i både formidling og forvaltning. Museet har i 2024 hatt flere personer inne på ulike arbeidstiltak og jobbskygging, og har med dette gjort det mulig å inkludere personer som står utenfor arbeidslivet.

Et av de aller viktigste tiltakene er alltid de ordinære skoletilbudene som er gratis for alle skoler. Dette gjør det mulig å nå potensielt alle barn i området, uavhengig av bakgrunn eller økonomi, og har dermed hatt stor betydning for mangfoldet blant museets besøkende.

Bymuseet er også en viktig arena for dialog og diskusjon, blant annet gjennom tilbud som Holberg-salongene møteplass og debattarena i den gamle Latinskolen. Museet har videreført teateromvisningene "Teselskap i Alvøen", som gir et innblikk i Alvøens historie og det bergenske selskapslivet sett gjennom fruen og tjenestepikenes øyne.

Museet har videre hatt flere vellykkede samarbeid og gratistilbud som fremmer mangfold og inkludering, som "Strikk/spikk/spinn"-kafeene, "Kulturnatt", "Fortellinger fra festningen" og "Jul på Festningen". En av de store satsningene i 2024 var Bergen Middelalderfestival, et gratisarrangement som tiltrakk et mangfoldig publikum fra ulike aldersgrupper og kulturelle bakgrunner. Totalt ble festivalen besøkt av 11 000 personer, noe som viser at museet har klart å tiltrekke et bredt og variert publikum.

Frivilligheten er en viktig styrke for museet, likeså samarbeidet med organisasjoner som Røde Kors Flyktningeguiden, Besøkstjenesten, Robin Hood-huset og Frelsesarmeen. Her har vi hatt en rekke spesialtilpasset tilbud etter gruppenes ønsker og behov, samt tilbud om gratis inngang på ordinære aktiviteter. Vi deltar også i Bergen kommune sitt aktivitetskort.

Museet har også jobbet aktivt med universell utforming (UU) og tilrettelegging på flere arenaer, men fredede kulturhistoriske bygg gjør at enkelte arenaer er vanskelig å fult ut tilrettelegge. Digitale løsninger har derfor vært en viktig del av museets strategi for å nå ut til alle, uavhengig av fysisk tilgjengelighet. I 2024 ble det jobbet videre med prosjektet lepra.no og museet har utviklet 3D-vandringer av flere utstillinger for å sikre at alle kan få tilgang til innhold, også når fysisk besøk er vanskelig.

4.1.6. PEDAGOGISKE TILBUD

Tilbudene til skolene er tilpasset de tverrfaglige målene «demokrati og medborgerskap», «bærekraftig utvikling» og «folkehelse og livsmestring». I tillegg til ordinære omvisninger tilbyr vi både aktivitetsbasert undervisningstilbud og heldagsopplegg.

Skolebesøket har vært stabilt i 2024, med en liten nedgang på tampen av året knyttet til kutt i kulturbilletten på offentlig transport for skoleklassene i grunnskolen i Bergen kommune. Dette førte til mange avbestillinger i månedene oktober-desember, særlig for besøk til Bryggens Museum, og en generell nedgang i nye bestillinger på alle åpne arenaer frem mot jul. For Bymuseet totalt sett ligger tallene fortsatt lavere enn før pandemien, men 3012 flere elever besøkte opplegg i regi av Bymuseet i 2024 enn i 2023. I første halvår av 2024 ble ressursene i formidlingsavdelingen omprioritert noe. En av pedagogene hadde prosjektansvar for utstillingen «Magnus Lagabøtes landslov 750 år» som åpnet i slutten av mai, noe som ga redusert kapasitet til å ta imot klasser på middelaldermuseene.

I 2024 hadde vi totalt 14 661 elever og barnehagebarn på besøk på våre pedagogiske opplegg. Noen få av disse gikk på egenhånd i utstillingene, men det store flertallet deltok på planlagte undervisningsopplegg. Tidligere var det stor overvekt av elever fra grunnskolen/barnehage som besøkte museene våre, men i 2024 kom 55% av elevene fra videregående skole og høyskole/universitet. Denne utviklingen er tydeligst på Bryggens Museum og i Håkonshallen/Rosenkrantzårnet. Hordamuseet var i 2024 den klart viktigste arenaen for skolebesøk fra grunnskolen.

I 2024 ble det brukt mye ressurser på å utvikle et pedagogisk tilbud for Landslovutstillingen. Her hadde vi også et godt samarbeid med Høyskolen på Vestlandet, som utviklet nettbasert undervisningsopplegg til utstillingen. Vi har de siste årene hatt et godt samarbeid med lærerutdanningen på høyskolen, der vi tar imot alle førsteårsstudentene på uteskole med aktivitetsbasert undervisning på Hordamuseet. Dette samarbeidet følges opp med besøk på Skolemuseet for sisteårsstudentene.

Vi fikk innvilget støtte fra Den kulturelle skolesekken til gjennomføring av et dramapedagogisk opplegg for videregående skoler i fylket. Her ble det gjennomført en tre ukers turné fra Austevoll i sør til Måløy i nord. En av Bymuseets pedagoger deltok dessuten i et to-ukers utendørs kulturarvsformidlingsprosjekt for alle fjerdeklassinger i Bjørnafjorden kommune, også finansiert av Den kulturelle skolesekken.

Bymuseet fikk også i 2024 midler til å produsere for Den kulturelle Spaserstokken. To av våre skuespillere, og en ekstern pianist, spilte i alt 16 forestillinger ved 16 ulike aldersinstitusjoner i Bergen kommune. (Forestillingen «Skitt fiske! Söt musikk!» formidlet gjennom musikk, anekdoter og teater om forholdet mellom bergensere og nordlendinger gjennom historien og om arven tørrfiskmarkedet har bidratt med til byens historie).

Det er også arbeidet med å utvikle digitale skoletilbud og ressurser knyttet til utstillingen «Smarte bergensere?». Deler av denne utstillingen vil bli flyttet til flere av Bymuseets arenaer.

4.1.7. IMMATERIELL KULTURARV

Bymuseet har tett samarbeid med frivillige kulturbærere – foreninger, enkeltpersoner og profesjonelle tradisjonshåndverkere, og sikrer dermed gjensidig flyt av kompetanse og kunnskap mellom profesjonelle og amatører. Frivillige bidrar med verdifull kunnskap og hjelp, mens de får tilgang til lokaler og fellesskap.

Overføring av kunnskap til kommende generasjoner, både blant frivillige og ansatte, er et sentralt mål. Flere av museene formidler og bevarer immateriell kulturarv. Skoletjenesten og publikumsarrangementene på Hordamuseet fokuserer særlig på tradisjonshåndverk, mattradisjoner og håndarbeid.

Gjennom 2024 har Bymuseet delt mye om vårt eget bygningsvernarbeid, om tradisjonshåndverk og stell av historiske hager på sosiale medier, særlig knyttet til restaurering av Damsgård.

Immateriell kulturarv er integrert i flere av museets hovedaktiviteter:

- Samarbeid med frivillige kulturbærere og tradisjonshåndverkere innen husflid, bygningsvern, båtbygging og hagestell.
- Aktivitetsdager for skoleklasser med tradisjonshåndverk, husflid, husstell og robåt.
- Holbergsalong: Det ble gjennomført 5 salonger på Skolemuseet Latinskolen. 81 deltok.
- Teater og formidling som gir opplevelser av historisk tid i kulturhistoriske rom.
- Vedlikehold av kulturhistoriske bygg og hageanlegg utført av museets egne tradisjonsbærere.
- Utstillinger som «Fiskerbonden» og «Båthallen» ved Hordamuseet og «Ungrom» på Bryggens Museum.
- Deltakelse i nettverk som Tradisjonshåndverk og bygningsvern.

4.1.8. FRIVILLIGHET

Faste frivillige enkeltpersoner og grupper fortsetter å være viktige støttespillere for Bymuseet. Frivilligheten har i 2024 vært en sentral del av vår aktivitet, og vi har sett jevn rekruttering til både gamle og nye grupper med helårsdrift, spesielt i Gamle Bergen. Frivilligheten bidrar med ca. 5,5 årsverk knyttet til arbeid som ellers ikke ville være mulig å prioritere. I tillegg gir frivillige kulturbærere økt kunnskap knyttet til viktige immateriellkulturarv, samt økt synlighet og engasjement for museet og dets aktiviteter.

Sosiale medier

Sosiale medier spiller en stadig viktigere rolle i museets digitale formidling. Gjennom plattformene Facebook, Instagram og YouTube har vi mulighet til å nå et bredere publikum, skape engasjement og gjøre våre samlinger, kunnskap og arenaer mer tilgjengelige for ulike målgrupper. Ved å bruke visuelle formater formidler vi kunnskap på en engasjerende måte, samtidig som vi styrker museets digitale tilstedeværelse og merkevare. Sosiale medier fungerer også som en kanal for dialog med publikum, noe som gir verdifull innsikt og øker publikumsdeltakelsen i museets aktiviteter.

I 2024 har vi blant annet produsert ni filmer i en pågående serie om bygningsvern og restaureringsprosjektet av taket på Damsgård Hovedgård. Vi har også publisert månedlige dypdykk i våre samlinger og arbeidet med disse, noe som gir innblikk i deler av museet som ellers ikke er tilgjengelige for publikum.

Møteplass for frivilligheten

Et godt eksempel på frivillighetens betydning som møteplass er Bergen Middelalderfestival, som ble arrangert med frivilliges innsats. Festivalen tiltrakk rundt 12 000 besøkende og samlet historiske og arkeologiske fagmiljøer, tradisjonshåndverkere, reenactment-foreninger, profesjonelle underholdere og frivillige med interesse for middelalderhistorie. Denne unike samlingen av entusiaster bidro til en helt

spesiell opplevelse for alle besøkende. Frivillige deltok også aktivt i forberedende drakt-workshops og håndverksaktiviteter, noe som ytterligere styrket festivalens håndverksfokus. Frivillige har også bidratt til gjennomføringen av Landslovsjubileet på andre måter, blant annet ved å delta i produksjonen av videoer til jubileumsutstillingen og på åpningshelgen og andre arrangementer.

Vi har gjennomført fire familiedager i Gamle Bergen Museum og på Hordamuseet, som begge har hatt godt besøk og gitt gode muligheter for frivillige å engasjere seg. I tillegg har vi arrangert åtte strikke-spikke-spinne-kvelder på Hordamuseet, hvor frivillige har vært med på å skape en inspirerende og sosial læringsarena. Disse arrangementene og aktivitetene har blitt styrket gjennom det gode samarbeidet med frivillige organisasjoner som venneforeninger, historielag, bærekraftige liv, håndverkslag, kystlag, husflidslag, bunadsgruppe, dansegruppe og musikkgrupper. I Gamle Bergen ble det også gjennomført et prøveprosjekt med «Inn-til-vegge – sangleker for barn», som vi håper kan utvikles til en ny frivillig aktivitet i fremtiden.

I 2024 har vi delt ut rundt 130 frivilligkort som har gitt gratis inngang til ordinære museumsbesøk, foredrag og rabatterte billetter til andre arrangementer. Dette er en viktig måte å anerkjenne og motivere til frivillige engasjement.

Frivilligheten og dugnadsarbeid

Frivillige har bidratt aktivt til en rekke andre aktiviteter, inkludert hagearbeid, maling av benker, rydding av løv og annet vedlikehold av uteområdene på museene. I tillegg har frivillige bidratt med praktisk arbeid som gir museenes egen drift betydelig styrking. Denne type dugnadsarbeid er avgjørende for at museene skal fremstå som godt vedlikeholdte og tilgjengelige for besøkende, samtidig som det gir frivillige muligheten til å bidra på en praktisk og meningsfull måte. Farmasøyer og brannmenn har bidradd aktivt i registreringsarbeid i spesialsamlingene tilknyttet deres fagfelt. Farmasøyer har også dette året stått for skjøtselen av de medisinske urtebedene på Lepramuseet St Jørgen.

Samarbeidet med lokale håndverkslag, husflidslag og kystlag har også styrket vår evne til å tilby autentiske og engasjerende opplevelser for publikum. Dugnadsarbeid i formidlingsaktivitet har vært særlig viktig i tilknytting til de store arrangementene, ikke minst middelalderfestivalen. Frivilligheten har dermed bidratt til å opprettholde en levende kulturarv gjennom praktisk dugnadsarbeid.

4.1.9. MARKEDSKOMMUNIKASJON

I 2024 var et av hovedfokusene innen markedskommunikasjon det nasjonale Landslovjubileet. Her ble det gjennomført en vellykket markedsstrategi, både i forkant og underveis i jubileumsåret. Dette resulterte i svært gode resultater for:

- Jubileumsutstillingen Magnus Lagabøtes Landslov 750 år på Bryggens Museum (45 573 besøkende).
- Bergen Middelalderfestival, arrangert 21. og 22. september på Bergenhus (11 020 besøkende).
- Teatervandringen Helt Konge, der samtlige forestillinger var utsolgt før premieren, med totalt 1 432 solgte billetter.

Effekten av tidlig oppstart med publikumsrettet markedsføring, med fokus på å bygge forventning og skape begeistring, var tydelig. Egenproduserte videoer og fotoinnlegg på sosiale medier, digitale annonser på flere ulike plattformer og tradisjonell markedsføring i et bredt utvalg av trykte medier ga gode resultater både i form av billettsalg og antall besøkende. Som en del av kommunikasjonsgruppen for Landslovjubileet i Vestland med jubileets samarbeidspartnere, og en del av felles kommunikasjon rundt jubileet her ble verdifull kunnskap og kontakt etablert.

Kommunikasjon rundt restaureringsarbeidet på Damsgård Hovedgård har også vært viktig i 2024. Som en del av en pågående serie er det hittil produsert åtte videoer for Facebook og YouTube, hvor arkitekter og håndverkere som står for restaureringen, deler innsikt i arbeidet.

Daglig kommunikasjon i våre SoMe-kanaler, med relevant innhold for publikum om våre museer, arrangementer, aktiviteter, avdelinger og pågående arbeid, har gitt gode resultater. I 2024 ble det publisert 780 egenproduserte innlegg, annonser og arrangementer i disse kanalene. Antall følgere har vokst til 25 409 på Facebook og 5 618 på Instagram.

Rekkevidden av våre innlegg har økt med 60 % på Facebook og 147 % på Instagram. Profilbesøkene har økt med 43 % på Facebook og hele 193 % på Instagram.

Blant eksterne plattformer som har vært prioritert i 2024, er Visit Bergen, Bergen Sentrum, Schibsted, Barn i Byen, Strømmen Hop On Hop Off, Visit Norway, Cruise Norway og Fjord Norway.

I tillegg til digital markedsføring kommuniserer vi også med publikum gjennom tradisjonelle markedsføringskanaler, som trykte annonser i aviser og tidsskrifter, samt foldere og plakater. Disse er tilgjengelige i våre egne museer og på relevante steder som Visit Bergen.

Presseomtaler

- 30.01.24 Artikkel i Bergensavisen – Landslovens 750 års jubileum
- 05.02.24 Artikkel i Bergensavisen Landslovjubileet
- 28. – 29.04.24 BT, digital utgave – Damsgård Hovedgård pakkes inn
- 29.04.24 BT, papiravis – Stramt budsjett gjør vedlikeholdet svært utfordrende
- 13.05.24 Artikkel i BT – Rekonstruksjon av Urnesportalen – Jubileumsutstilling Magnus Lagabøte

- Bergen kommune – har du lagt merke til dette bygget – Artikkel om skolen Bergen kommunes hjemmeside
- 17.08.2024 Artikkel i BT anmeldelse av Helt Konge! Teatervandring
- Barn i byen nr. 108 – Førsteside og dobbeltside om Bergen Middelalderfestival
- 23.08.24 Artikkel i Fanaposten – gøy på landet
- 24.09.2024 Artikkel i BT om Bergen middelalderfestival
- 16.10.24 Artikkel i Bergensavisen Den gamle brannstasjonen – forslag om salg
- 15.11.2024 Artikkel i Fanaposten – Førjulsdag på Hordamuseet
- 03.12.24 Artikkel i Bergens Tidende – disse kyrkjene
- 17.12.24 Subjekt.no – Vinner av subjektprisen, årets utstilling: Magnus Lagabøtes Landslov 750 år

TV/radio

- NRK Vestland – Utstillingsåpning Magnus Lagabøtes Landslov 750 år
- NRK Vestland og NRK radio – Runepinner med frekke tegn
- Mai 2024 NRK Vestland og NRK radio – jubileumsutstilling og Håkonshallen – Ingeborg og Magnus konkurranse
- NRK – 24.08.24 «Landslova ord for ord»
- 22.09 og 23.09 TV Vest Bergen middelalderfestival

Gjesteundersøkelser

Det har blitt etablert rutiner for å samle informasjon om publikum på Bryggens Museum, både med et nettbrett ved utgangen og via QR-koder som er gjort tilgjengelig i kaféområdet. Her er det foreløpig et svært enkelt skjema med tanke på å få høyest mulig svarprosent, og på de 3 månedene det har vært tilgjengelig har det kommet inn ca. 50 svar.

Tilgjengelig statistikk har også blitt gjennomgått, blant annet kortbruk statistikk fra Nets og en gjennomgang av brukerevalueringer som TripAdvisor og Google.

En analyse av tilgjengelig kredittkort statistikk og andre tilgjengelige finansielle data, gjør at Bymuseet anslår at 70-80 % av gjestene er utenlandske turister.

Funn fra Googleanmeldelser kan tyde på at våre gjester setter stor pris på autentiske opplevelser med atmosfære, arkitektur og historisk verdi generelt og levende museum, teatervandring og guidede turer spesielt. Av elementer som er viktige for våre gjester, men som bør forbedres, kommer vedlikehold, UU, lavsesongtilbud, informasjon på ulike språk og verdi for pengene høyt opp.

Guds fire døtre The four daughters of God

De tidlige lan-
dommer. La-
på det som
noe om bron-
«Normal»-op-
samt dærlig
første skrin.

Mange af de normative delene af
Det er en tydelig påvirkning fra den
etablerede sag i norske byer på 1200
fortællingen om Guds fire døtre, især
prøve en dommers angreb.

De fire søstre er Mithras, Samhøi,
Mithras plukker å pine at det ikke har
Samhøi skal passe på at lege ikke bli
Kæfteligheten plukker å pine at være i
Færdigheten plukker å pine at ing
med orde, imidlertid som følger.

Handelsbrevet, kap. 14

The earliest provincial laws were
The Laws of the Land, in the other
be called run-motet legislation and
out be. "Normal" behaviour was good
bad and irreproachable. Thus, the
step towards modern legislation.

Many of the normative parts of the
ethics. There was a significant shift
orders, which established the moral
centres. In particular, there is a shift
which described the virtues that a

And the four sisters are Mithras and
Mithras is a person created in Mithras
Mithras is a person that will not be
straightforward, from showing that
Mithras is a person that will not be
being passed on until a just judge

Handelsbrevet, kap. 14

4.2 FORNYING: INNOVASJON, BYGGUTVIKLING OG BÆREKRAFT

4.2.1 BYGGUTVIKLING

Nytt nøkkelsystem

I 2024 har Bymuseets innført og startet utskifting av et nytt felles nøkkelsystem lloq s5 for alle hus og anlegg. Dette er et stort løft for sikkerheten, og en effektivisering av håndtering av tilgangsrettigheter til de enkelte hus og anlegg.

Det gjennomføres regelmessig drift av alle arenaer, og rutinemessig tilsyn med bygg og anlegg.

Vaktttelefonordning iverksatt som prøveordning fra 1/10-24, evalueres etter et ½ år.

Løpende vedlikehold og mindre reparasjoner av bygg og anlegg, og noen større tiltak:

Bryggens Museum

- Iverksatt klimastyring av museums- og utstillings- arealer, og sentral driftsstyring av tekniske anlegg.
- Oppgradering av alarm- og sikringsanlegg i utstillingsområdet.
- Utskifting av gulv- belegg/overflater. Vinylbelegg i kjeller korridor, teppefliser i korridorer i 3. etg., og nytt tre-kubbe gulv i seminarrom i 3. etg.
- Oppgradering seminarrom og lunsjrom i 3. etg.
- Grovrengjøring og overflatebehandling av gulv i inngang, butikk, kafé og ramper til andre etasjer i museumsdelen.

Gamle Bergen Museum

- Rehabilitering av tak og yttervegger på Administrasjonsbygget.
- Telling persontrafikk. Telling gjennom hele 2024 viser gjennomsnittlig 830 person/sykel passeringer pr dag. Som gir et totalt antall på vel 300`/år.
- Prosjektering overvannshåndtering iverksatt for planlegging av omlegging av overvannsledning nord for Torvsalen.
- Prosjektering tilknytning vann- og avløp til Møllen.
- Prosjektering ventilasjonsanlegg 2. etg. i Adm.bygg.

Damsgård Hovedgård

- Oppgradering av brann- og sikrings- tekniske anlegg. Brannalarm, sprinkleranlegg, flammedetektorer og innbruddsalarm.
- Prosjektering overvannshåndtering og drenering.

Lepramuseet St. Jørgens Hospital

- Prosjektering videre sprinkling av bygningsmassen.

Skolemuseet Latinskolen

- Eier Bergen kommune har behandlet utvendige overflater. Trekledning og grunnmur, og reparert noen vinduer.

HåndverksMelteriet

Prosjektet med oppstart i 2024 er en ombygging og utvidelse av funksjoner og infrastruktur i verkstedbygningen på Sjøområdet i Gamle Bergen. Intensjonen er at HåndverksMelteriet skal være et mulighetsrom for å fremme ferdigheter, kunnskap og forståelse for bygningsarven. Et fysisk kurslokale ferdigstilles i 2025 som første del av en 3-fases utviklingsmodell.

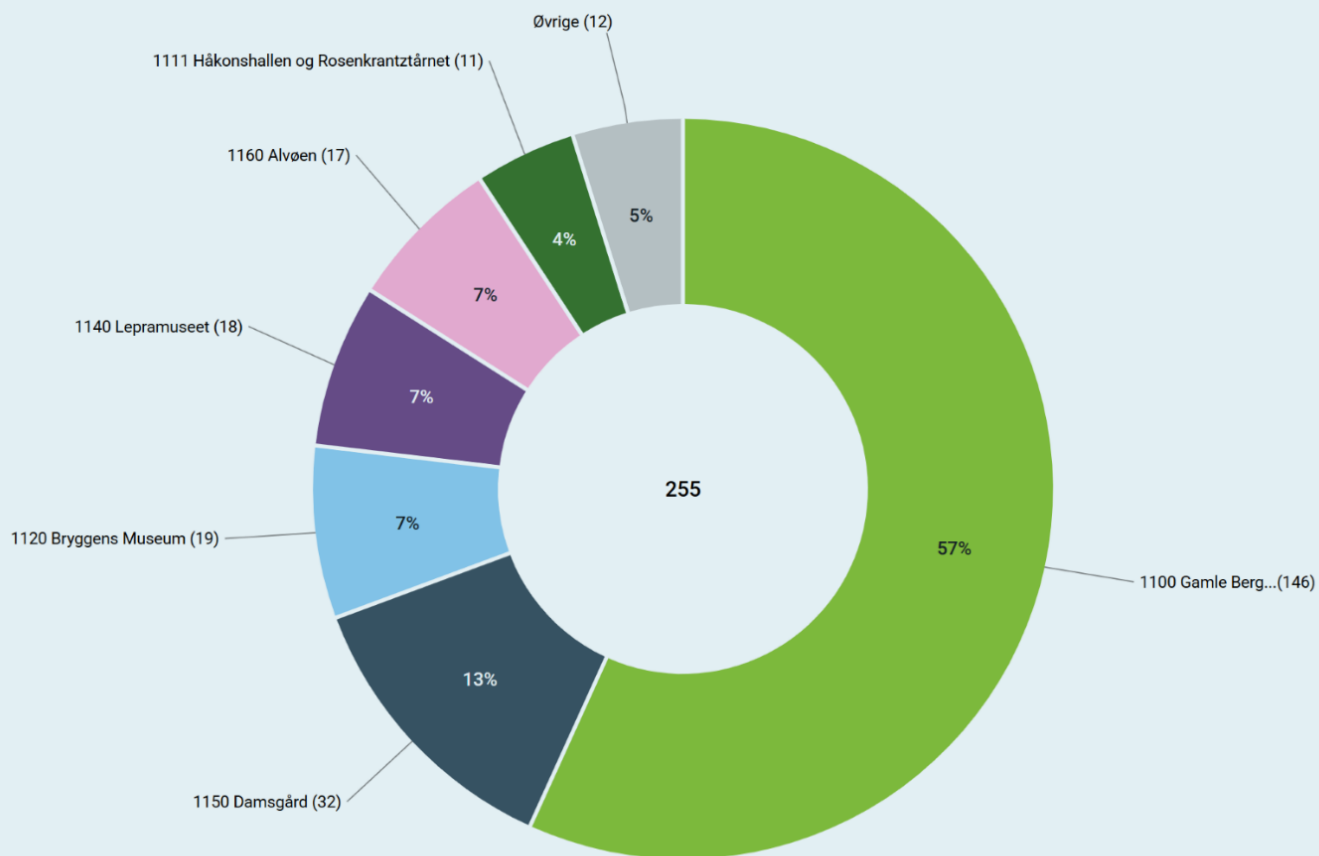

Forstudie: Primære publikumsfunksjoner innpasset i Gamle Bergen Museum

På oppdrag fra styret er det utarbeidet en forstudie for å alternativt innpasse primære publikumsfunksjoner i den eksisterende bygningsmassen i Gamle Bergen. Funksjoner som er søkt innplassert er publikumsmottak, billettering, museumsbutikk, publikumstoalett og forsamlingslokale for formidling til større grupper. Bygninger som er utredet i denne forstudien er Torvsalen, Elsesro Pakterbolig og Dokkehuset, hvor Dokkehuset er foreslått revet og erstattet med et nytt toalettbygg.

4.2.2 DALUX

For å bedre kunne forvalte museets moderne og historiske bygg innførte Bymuseet det digitale byggforvaltningssystemet Dalux Facility Management i 2023, og i 2024 har systemet blitt implementert for daglig bruk. Dette lar museet samle historisk informasjon om bygningene samme sted som vi planlegger kommende arbeider og dokumenterer pågående prosesser. På denne måten skaper museet en detaljert historikk om både vedlikehold og restaureringsarbeider som en naturlig del av arbeidsflyten. Dette lar museet bygge opp et robust institusjonelt minne som er en avgjørende forutsetning for å ikke miste vital kunnskap om våre bygninger over tid. Kunnskapstap ved personalutskiftninger skjer i alle arbeidsplasser, men museer må jobbe med en tidshorisont på tiår, ikke år, og vi kommer til å trenge å vite hva som har skjedd med våre bygg om både fem, ti og femti år.

I tillegg til dokumentasjonen som kommer med digital oppgavestyring berikes systemet med bilder tatt ved innmeldinger eller utførende håndverkere, med dokumentasjon fra drone eller fotogrammetriske 3D-modeller, innlevert FDV-dokumentasjon eller beskrivelser fra eksterne leverandører, skrevne rapporter og annen relevant informasjon.

Klimamåling - Alarm

Ved spm, kontakt: samling@bymulest.se

4.3 FORVALTNING: STYRKING AV FORVALTNING OG UTVIKLING AV SAMFUNNSROLLE

4.3.1 SAMLING

Digitalisering og registrering av gjenstander og foto pågår kontinuerlig gjennom året. En viktig del av samlingsarbeidet er prioritering i samlingene. Mange gjenstander blitt avhendet eller kassert, basert på kriterier som tilstand, historikk og kulturhistorisk verdi. Grunnen til at antallet registrerte gjenstander ikke har økt så mye i 2024, er dette prioriteringsarbeidet, samt fokus på å få orden i allerede eksisterende registreringer. 45 % av gjenstandsmassen er nå tilfredsstillende registrert. Gjennomgangen av registreringer fører til at flere gjenstander som står plassert på magasin blir tilgjengelige for publikum, gjennom publisering på Digitalt Museum.

Flere frivillige grupper har også dette året bidratt inn i arbeidet, og hjulpet til med registrering av gjenstander. Pensjonerte farmasøyter og brannmenn bidrar med nyttig kunnskap i arbeidet med den medisinhistoriske samlingen fra Svaneapoteket og den brannhistoriske samlingen.

Tiltak utover ordinær drift:

- Inneklimaprojektet har blitt videreført, og data har blitt brukt til tilstandsrapporter på sørgetapeten i den grønne salen på Damsgård Hovedgård, samt i kirken på St. Jørgens Hospital.
- Magasinrapport ble ferdigstilt. Rapporten inneholder en total oversikt over alle magasin og lokaler der Bymuseet oppbevarer gjenstander og samlinger, samt en vurdering av lokalene. Rapporten synliggjør et stort behov for egnede magasiner til samlingene.
- Tekstilsamlingen skal flyttes fra Gamle Bergen til Hordamuseet. Arbeidet med tekstilene er komplisert og tidkrevende, men gir også verdifull innsikt i samlingens innhold. Det er blitt skrevet flere artikler til Digitalt Museum med tema fra tekstilsamlingen. I samarbeid med en skredder har også en del kjoler blitt fotografert og registrert.
- Torvsalens kjeller har vært brukt som magasin siden 1980-tallet. Gjentatte lekkasjer har gjort lokalene uegnet for oppbevaring av museumsgjenstander. Arbeidet med å flytte gjenstander derfra har vært et prioritert prosjekt gjennom hele 2024.
- Digitalisering av fotosamlingen i Gamle Bergen ble gjennom ekstern finansiering prioritert i 2024, og mer av samlingen ble tilgjengeliggjort på Digitalt Museum.
- Brannhistorisk samling har vært prioritert gjennom et eksternt finansiert prosjekt i 2024. Målet med prosjektet var å kartlegge samlingen. Registrering av gjenstander og lokaliteter har gitt oversikt, noe som er viktig for arbeidet videre.
- Bymuseet gjennomførte to flyttinger til fellesmagasinet for Vestland, med til sammen 260 gjenstander. En god del av gjenstandene ble flyttet fra karantene og inn i magasinet. Eksempel på gjenstander som ble magasinert er fotomateriale, perlebroderi og hårbearbeid. Totalt er det magasinert 7013 gjenstander i fellesmagasinet.

Samlingene og eierskap

Det pågår prosesser for å rydde opp i eierforhold. Dette gjelder tre av samlingene; de brannhistoriske samlinger, skolemuseets samlinger og de medisinhistoriske samlingene knyttet til Lepramuseet.

Gamle Bergen Museum

- Registrering av leketøy og tekstiler.
- Utflytting av Torvsalkjeller prioritert prosjekt.
- Registrering av gjenstander fra det gamle Svaneapoteket i samarbeid med farmasøyter.
- Digitalisering og publisering av fotosamling.

Hordamuseet

- Registrering og magasinering av gjenstander. Fotografering av tekstiler.

Damsgård Hovedgård

- Fokus på inneklima. Ivareta samlinger og interiører samtidig som taket blir restaurert.

Alvøen Hovedbygning

- Registrering av gjenstander.

Lepramuseet St. Jørgens Hospital - de medisinhistoriske samlinger

- Eierforhold på Pleiestiftelsen ble ordnet. Fokus på sikkerhet og inneklima.

Håkonshallen og Rosenkrantzårnet - souvenirsamling

- Samlingen er ferdig registrert og magasinert.

Skolemuseet - Latinskolen

- Prosess med å få orden på eierskap til samlingen.

Bergen brannhistoriske samlinger

- Prosess med å få orden på eierskap til samlingen.

4.3.2 BYGNINGSVERN

I 2024 har Bymuseet vært både byggherre og utførende på Damsgård Hovedgård, hvor tilskuddsmidler fra det offentlige muliggjorde og etablerte en byggeplass for de kommende årene. Alle på bygningsvernseksjonen har vært involvert i ulikt omfang i arbeidet. Slike større restaureringsprosjekt er viktig for å videreutvikle avdelingens prosjektstyringskompetanse så vel som på restaureringsmetodikk, utførelse og materialkunnskap. Prosessen har forbedret ferdighetene til alle som har vært involverte og økt deres forståelse og respekt for kulturarven de arbeider med. Samtidig er prosjektet så langt vært en god arena for å videreutvikle godt samarbeid med eksterne fagpersoner og kompetansemiljø innen tradisjons- håndverk og restaurering generelt.

Damsgård Hovedgård

Restaureringen av del 1 takomlegging på Damsgård Hovedgård er ferdigstilt: Et viktig moment i restaureringen av taket har vært å bruke en håndlaget glaserttakstein som ligner på den opprinnelige takstein så godt som mulig. Samtidig har det blitt en viktig prosess i utviklingen av det å finne gode detalj-løsninger på konstruksjonen som kan overføres til andre av museet sine bygninger med lignende problematikk. Prosjektet ble gjennomført med et lag på tre faste ansatte, som arbeidet kontinuerlig gjennom hele perioden. I tillegg ble det samarbeidet godt med forskjellige eksterne faggrupper. Arbeidet med å bevare og restaurere en bygning av denne historiske betydningen har krevd kontinuerlig læring og tilpasning. Laget har måttet sette seg inn i historiske byggemetoder og materialer, samt moderne teknikker for bevaring og restaurering.

Gamle Bergen Museum

- Nytt tak og restaurering av piper på Bakerhuset og Urmakerhuset.
- Restaurering av rekkverk og håndløper Restauranten.
- Rydding og klargjøring av Melteriet for større kommende ombygning.
- Kontinuerlig restaurering av dører og vinduer.
- Utvending og innvendig maling av Repslagerhuset.
- Utvending og innvendig maling av Repslagerhuset.

St. Jørgen kirke

- Overvåkningsprogrammet har dette året gitt data på grunnvannstand, vibrasjoner, setninger og inneklima.
- Kartlagt og rensset alle veiter og rørnett.
- Tilstandsrapport på gjenstander i kirken.
- Tilstandsrapport på de tak som ikke har vært skiftet de siste 5 år. Ut ifra denne rapporten er det klargjort for sikringsarbeid på Driftsbygningen og bryggerhuset.
- Sikring av taket på kirken mot Kong Oscars gate m. snøfanger.
- Kirken har kommet inn under det nye "Kirkebevaringsprogrammet". Herfra har museet søkt og fått økonomisk støtte til å starte opp et "Overordnet forprosjekt". Dette prosjektet er sammenfallende med overvåkningsprogrammet som var pågående og blir fra Bymuseet sin side kjørt som et samlet prosjekt m. både kirke og hospital under ett.
- Nytt tegnings sett for kirken basert på innvendig skanning. Nye tegninger erstatter tegninger fra 1921 (rev. 1936-37).

Alvøen Hovedbygning

- Alvøen Hovedbygning er utvendig fasade malt.
- Lysthuset er malt og dører og vindu er restaurert.
- Pga store mengder med snø har det vært store problemer med taket på Kolsvala, taket er i dag sikret.

4.3.3 HAGE- OG PARKFORVALTNING

Hage- og uteområdene ved Bymuseet vedlikeholdes av gartnere, sommerhjelpere og frivillige. Høsten 2024 ble en ny hovedgartner rekruttert. Siden den gang har vi forbedret strukturen og økt effektiviteten i forvaltningen av anleggene våre gjennom nyanskaffelser, registrering og fokus på planlegging.

Nye tiltak og bærekraftige løsninger

For å forbedre tilgjengeligheten har gartnerne fått en fullt utstyrt bil som gjør det enklere å forflytte seg mellom de seks anleggene i Bergen. Vi har også gått over til batteridrevne redskaper, noe som reduserer støy og eksos. I tillegg har vi investert i en transportabel flishugger som gjør skjøtselsarbeidet mer effektivt.

Ved Damsgård Hovedgård, Alvøen Hovedgård og Gamle Bergen Museum er kompostanleggene oppgradert med varmkompostbinger. Dette bidrar til bedre ressursutnyttelse og mer miljøvennlig drift.

Digitalisering og systematisering

For å sikre bedre oversikt over ressurser, vedlikehold i de historiske anlegg har også gartnerene tatt i bruk Dalux. Dette har vært særlig nyttig i de pågående restaureringsprosjektene i 2024, der god koordinering og effektiv kommunikasjon på tvers i organisasjonen har vært avgjørende.

Forvaltning av historiske planter og trær

Plantesamlinger er registrert for å kunne overvåke helsetilstanden deres og raskt iverksette nødvendige tiltak ved behov. Dette gir bedre forutsigbarhet i vedlikehold og utskifting av planter.

Klimautfordringer i 2024

Økt nedbør og overvannsproblematikk har skapt utfordringer for flere anlegg. Det er gjennomført kartlegging av skader, vurdert dreneringsmuligheter og igangsatt strakstiltak i samarbeid med Bymiljøetaten.

Planlegging og rutiner

For å sikre en effektiv og trygg drift er faste rutiner innført nedfelt i detaljerte skjøtselsplanene for hvert anlegg:

- **Damsgård Hovedgård:** Tilstandsvurdering av historiske planter og allétrær to ganger i året.
- **Alvøen Hovedgård:** Registrering av planter, skjøtselsbeskrivelser, kartlegging av historiske elementer og forberedelser til rehabilitering av steinbed i 2025.
- **Gamle Bergen Museum:** Oversiktskart, inndeling i ulike områder, spesifikke skjøtselsplaner og koordinering av arbeidsoppgaver med Bymiljøetaten.

Kontaktpunkt med Bymiljøetaten er etablert for å sikre en effektiv og bærekraftig drift av våre historiske hageanlegg.

ՈՒՐ ՀԱՐՈՒ

UNDER JORDEN

ՈՒՐ ՀԱՐՈՒ

ՈՒՐ ՀԱՐՈՒ

ՈՒՐ ՀԱՐՈՒ

ՈՒՐ ՀԱՐՈՒ

4.4 FORSKNING: KUNNSKAPSPRODUKSJON OG SAMARBEID

Forskning er en kontinuerlig prosess som styrker forståelsen av historien, og er et avgjørende verktøy i arbeidet med museets formidling, bevaring og utvikling av samlingene. Det er også essensielt for å utvikle og styrke rollen som kunnskapsformidler og samfunnsaktør.

I tråd med Bymuseets forskningsplan var hovedområdene for forskning og kunnskapsproduksjon i 2024 middelalderarkeologi og leprahistorie. Vi har også fulgt opp planens trykk på kunnskapsproduksjon/forskning omkring egne samlinger, og hatt et fokus på kompetanseutvikling for våre ansatte. Flere forskningsprosjekter som har blitt startet opp de siste årene er publisert eller sendt inn til fagfelleevaluering, andre videreføres. Blant sistnevnte er deltakelsen i «The Borgund Kaupang Project», som slutføres i mars 2026. Prosjektet støttes av Norges Forskningsråd, ledes av Universitetsmuseet i Bergen og er et arkeologisk, tverrfaglig og tverrinstitusjonelt studium av Borgundkaupangen i Ålesund. Hansen-jubileet medførte én innsendt forskningsartikkel i 2023 og én under arbeid dette året. Viktig i 2024 har dessuten vært utgivelsen av en større populærvitenskapelig artikkelsamling, med bidrag også fra UiB og Museum Vest.

En ansatt har deltatt på «MUSE 621. Vitskapleg publisering for museumstilsette» ved UiB. Vi har også deltatt på seminarer og skrivekurs i regi av «Forskningsinfrastruktur for musea i Vestland». I tillegg har Bymuseet selv arrangert to interne forskningsseminar (St. Jørgens-seminar) med vekt på kunnskapsproduksjon i organisasjonen, og vært medarrangør for årets Koren Wiberg seminar i samarbeid med Museum Vest, Stiftelsen Bryggen og Bryggens venner. Bymuseet er også med i Middelalderklyngen/UiB og Det nasjonale museumsnettverket for herregårder. Bymuseet har også deltatt på vitenskapelige konferanser, flertallet med innlegg.

En viktig del av det å være en forskningsbasert institusjon er å tilby undervisning og veiledning på UH-nivå. I 2024 har Bymuseet i samarbeid med Universitetsmuseet i Bergen hatt en PhD-student for et fire ukers arkeologisk internship, i tillegg til at vi har vært medarrangør for Norges Verdensarvs trainee-program «Verdensarvinger». Vi er også glade for at vårt samarbeid om undervisning med Høgskolen på Vestlandet og UiB (lærerutdannelse, historie- og ingeniørfag) er i vekst. Omkring 1000 studenter er innom oss i løpet av året. I september startet vi et samarbeid med UiB om utplassering av masterstudenter i kunsthistorie ved Bymuseet.

Artikkel:

- Ole Egil Eide & Anne-Brit Vihovde: «En portal i Håkonshallen». Bergen Historiske Foreningen, Skrifter no.118/119-2023/2024

Fagfelleurdert artikkel:

- Sigrid Samset Mygland: "Material Culture on Display. Archaeological Accessory or science-based medieval Mediator?". Meta 2024, 9-28

Bok-kapittel:

- Sigrid Samset Mygland: «Tingenes tale- Kvinnfolk, småfolk og andre folk i Borgund». Årbok for Sunnmøre 2023, sidetall. Utgiver
- Sigrid Samset Mygland (red.): *Under jorden. Middelalderfunn fra Bergen og Vestlandet / Below Ground. Medieval Finds from Bergen and Western Norway*. Bymuseet i Bergen.
- Sigrid Samset Mygland: «I begynnelsen» / «In the Beginning». I Mygland, S. S. 2024 (red.) *Under jorden. Middelalderfunn fra Bergen og Vestlandet / Below Ground. Medieval Finds from Bergen and Western Norway*.
- Sigrid Samset Mygland: «Meeting Point Bryggen». I Mygland, S. S. 2024 (red.) *Under jorden. Middelalderfunn fra Bergen og Vestlandet / Below Ground. Medieval Finds from Bergen and Western Norway*.
- Sigrid Samset Mygland: «Små fotspor. Barn og barndom i middelalderen» / «Small Footprints. Children and Childhood in the Middle Ages». I Mygland, S. S. 2024 (red.) *Under jorden. Middelalderfunn fra Bergen og Vestlandet / Below Ground. Medieval Finds from Bergen and Western Norway*.
- Knut Høiaas: «Futhork. Runene fra Bryggen – spor av skrift» / «Futhork. Bryggen's Runes – Traces of Writing». I Mygland, S. S. 2024 (red.) *Under jorden. Middelalderfunn fra Bergen og Vestlandet / Below Ground. Medieval Finds from Bergen and Western Norway*.
- Knut Høiaas: «Kongens by» / «City of the King». I Mygland, S. S. 2024 (red.) *Under jorden. Middelalderfunn fra Bergen og Vestlandet / Below Ground. Medieval Finds from Bergen and Western Norway*.
- Espen Kutchera: «Fra flagrende gevanter til skitne filler» / «From elegant Attire to dirty Rags». I Mygland, S. S. 2024 (red.) *Under jorden. Middelalderfunn fra Bergen og Vestlandet / Below Ground. Medieval Finds from Bergen and Western Norway*.
- Ole Mikal Olsen Ramsøy: «Von i hangande snøre» / «Hope hanging by a Fishing Line». I Mygland, S. S. 2024 (red.) *Under jorden. Middelalderfunn fra Bergen og Vestlandet / Below Ground. Medieval Finds from Bergen and Western Norway*.
- Ole Mikal Olsen Ramsøy: «Her farer den havdjerpe...» / «Here travels the Brave at Sea...». I Mygland, S. S. 2024 (red.) *Under jorden. Middelalderfunn fra Bergen og Vestlandet / Below Ground. Medieval Finds from Bergen and Western Norway*.

- Anne Brit Vihovde: «Bergen – et kulturelt sentrum» / «Bergen – Centre of Culture». I Mykland, S. S. 2024 (red.) *Under jorden. Middelalderfunn fra Bergen og Vestlandet* / *Below Ground. Medieval Finds from Bergen and Western Norway*.

Artikler digitalt museum:

En svært viktig del av Bymuseets kunnskapsarbeid skjer i forbindelse med egne samlinger. I 2024 har kunnskapsproduksjonen som del av samlingsarbeidet med tekstiler gitt en rekke publiserte artikler, ført i pennen av Guro Koksvik Lund og publisert på Digitalt Museum. På denne plattformen har også Sølvi Vik publisert flere artikler relatert til samlingene og samlingsarbeidet i Bymuseet i Bergen.

Lenker til artiklene på digitalt museum:

- <https://digitaltmuseum.org/0211814510761/nar-byens-gater-blir-farget-rod-og-hvite>
- <https://digitaltmuseum.no/0211814650642/ei-vestlandsk-brurekrune-fra-1600-talet>
- <https://digitaltmuseum.no/0211814751955/fra-stoff-til-snitt-en-empirekjole-i-detali>
- <https://digitaltmuseum.no/0211814718585/en-empirekjole-fra-det-gamle-bergen>
- <https://digitaltmuseum.no/0211814718583/gamle-bergens-grunnstamme-av-kvinnedrakter>
- <https://digitaltmuseum.no/0211814742883/samlingenes-vandring>
- <https://digitaltmuseum.no/0211814718577/korsettet-en-hjelpende-kropp>
- <https://digitaltmuseum.no/0211814718579/under-skjortet-fra-mamelukker-til-damebenklaer>
- <https://digitaltmuseum.no/0211814718575/bergensere-i-korsetter-og-annet-undertoy>
- <https://digitaltmuseum.no/0211814718581/en-brudekjole-fra-1880>
- <https://digitaltmuseum.no/0211814709388/historiske-kafevalskostymer>
- <https://digitaltmuseum.no/0211813949223/krinoliner-og-andre-underskjort>
- <https://digitaltmuseum.no/0211814477531/smykker-som-praktisk-draktilbehor>
- <https://digitaltmuseum.no/0211814477529/de-nasjonale-smykkene-soljer-til-bruk-pa-vanlige-klaer>
- <https://digitaltmuseum.no/0211814477533/den-norske-love-som-motesmykke>
- <https://digitaltmuseum.no/0211814263448/cape-et-mangfoldig-ytterplagg>

Filmsnutter fra byggeplass

- https://www.youtube.com/watch?v=C03-s34elsc&list=PL8cyahOkJj_krIENozqOhINm3jAzg6wWQ
- https://www.youtube.com/watch?v=2s4qHxxa18U&list=PL8cyahOkJj_krIENozqOhINm3jAzg6wWQ&index=2
- https://www.youtube.com/watch?v=Z5Pj8UtRYrY&list=PL8cyahOkJj_krIENozqOhINm3jAzg6wWQ&index=3
- https://www.youtube.com/watch?v=4xduBZ_KniU&list=PL8cyahOkJj_krIENozqOhINm3jAzg6wWQ&index=4
- https://www.youtube.com/watch?v=vsetjGco76M&list=PL8cyahOkJj_krIENozqOhINm3jAzg6wWQ&index=5
- https://www.youtube.com/watch?v=vsetjGco76M&list=PL8cyahOkJj_krIENozqOhINm3jAzg6wWQ&index=5
- https://www.youtube.com/watch?v=bSYiUAYgziO&list=PL8cyahOkJj_krIENozqOhINm3jAzg6wWQ&index=7
- https://www.youtube.com/watch?v=g24Jmq8NIAA&list=PL8cyahOkJj_krIENozqOhINm3jAzg6wWQ&index=8

Seminar:

- St. Jørgen- seminaret: Bymuseets interne forskningsseminar ble avholdt to ganger, med tre innlegg pr gang.
- Medarrangør, Koren Wiberg-seminar, Schøtstuene, 31. oktober 2024: «Hvem var pionérene i vernet av Bryggen?»
- deltakere på Forskerforbundet i museene og kulturminnevernet (FMK)'s fagseminar i Trondheim, 6.-7. november: «KIRKELØFTET – hvordan kan museene og kulturminnevernet nyttiggjøre seg av satsningen som kirkeløftet legger opp til, og står vi rustet til dette?»

• Vitenskapelige innlegg, foredrag og annet:

- Sigrid Samset Mygland: "Women and Children in the Law. An archaeological Perspective". Innlegg på den tverrfaglige jubileumskonferansen "The Landslov of 1274 – Multiple Perspectives", 16.-19. september. UiB
- Sigrid Samset Mygland: "Women and Children in Bergen and Borgund. Same, only different?" Innlegg på vitenskapelig seminar 29. november, The Borgund Kaupang Project. Bryggens museum, Bergen
- Sigrid Samset Mygland: «Middelalderen i monter. Erfaringer fra Under jorden». Innlegg på fagseminar i forbindelse med basisutstilling på Urnes verdensarvsenteret
- Espen Kutchera: "Sko og skomakere. Funn fra det eldste Skien". Fagseminaret "Det eldste Grenland", Telemark Museum, 16.11.24.
- Espen Kutchera: "Sword-belt or horse harness of leather? Or...?" Innlegg på vitenskapelig seminar 29. november, The Borgund Kaupang Project. Bryggens museum, Bergen
- Sigrid Samset Mygland: Redaksjonsmedlem av The Bryggen Papers
- Guro Koksvik Lund: "Bergensere i korsetter og krinoliner". Mandagsforedrag Bryggens Museum
- Åse Tveitnes: "Klimatilpasninger – konsekvenser for kulturminnet". Fagdag ICOMOS Norge og NIKU.

5 ÅRSREGNSKAP

Stiftelsen Bymuseet i Bergen

Resultatregnskap

DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER	2024	2023
Salgsinntekt	3 867 818	3 292 336
Billettinntekter	16 125 277	13 178 008
Leieinntekter	10 144 689	10 733 031
Tilskudd	69 859 074	58 548 969
Sum driftsinntekter	<u>99 996 858</u>	<u>85 752 343</u>
Endring beholdn. varer under tilvirkn. og ferdigvarer	-160 126	-471 468
Varekostnad	2 022 583	2 041 935
Avskrivninger	8 810 139	9 218 910
Lønnskostnad	52 512 973	49 723 580
Annen driftskostnad	37 006 453	26 598 728
Sum driftskostnader	<u>100 192 022</u>	<u>87 111 685</u>
Driftsresultat	<u>-195 165</u>	<u>-1 359 342</u>
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER		
Renteinntekt	2 027 110	2 049 375
Annen finansinntekt	12 459	7 780
Rentekostnad	265 056	217 049
Annen finanskostnad	55 391	9 368
Resultat av finansposter	<u>1 719 122</u>	<u>1 830 738</u>
Årsresultat	<u>1 523 958</u>	<u>471 396</u>
OVERFØRINGER		
Overført fra/til annen egenkapital	-1 523 958	-471 396
Sum overføringer	<u>1 523 958</u>	<u>471 396</u>

Stiftelsen Bymuseet i Bergen

Balanse pr. 31. desember

EGENKAPITAL OG GJELD	2024	2023
Egenkapital		
Innskutt egenkapital		
Grunnkapital	2 194 239	2 194 239
Sum innskutt egenkapital	<u>2 194 239</u>	<u>2 194 239</u>
Opptjent egenkapital		
Annen egenkapital	29 779 019	20 805 394
Sum opptjent egenkapital	<u>29 779 019</u>	<u>20 805 394</u>
Sum egenkapital	<u>31 973 258</u>	<u>22 999 633</u>
Gjeld		
Avsetning for forpliktelser		
Investeringsstilskudd	61 714 250	56 624 709
Sum avsetning for forpliktelser	<u>61 714 250</u>	<u>56 624 709</u>
Annen langsiktig gjeld		
Gjeld til kredittinstitusjoner	4 413 537	4 979 573
Sum annen langsiktig gjeld	<u>4 413 537</u>	<u>4 979 573</u>
Kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	7 596 351	6 934 926
Skyldige offentlige avgifter	3 638 385	3 714 247
Investeringsstilskudd	9 223 283	20 003 107
Annen kortsiktig gjeld	7 094 048	5 876 519
Sum kortsiktig gjeld	<u>27 552 067</u>	<u>36 528 799</u>
Sum gjeld	<u>93 679 854</u>	<u>98 133 081</u>
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	<u>125 653 112</u>	<u>121 132 714</u>

Stiftelsen Bymuseet i Bergen

Balanse pr. 31. desember

EGENKAPITAL OG GJELD	2024	2023
Egenkapital		
Innskutt egenkapital		
Grunnkapital	2 194 239	2 194 239
Sum innskutt egenkapital	<u>2 194 239</u>	<u>2 194 239</u>
Opptjent egenkapital		
Annen egenkapital	29 779 019	20 805 394
Sum opptjent egenkapital	<u>29 779 019</u>	<u>20 805 394</u>
Sum egenkapital	<u>31 973 258</u>	<u>22 999 633</u>
Gjeld		
Avsetning for forpliktelser		
Investeringsstilskudd	61 714 250	56 624 709
Sum avsetning for forpliktelser	<u>61 714 250</u>	<u>56 624 709</u>
Annen langsiktig gjeld		
Gjeld til kredittinstitusjoner	4 413 537	4 979 573
Sum annen langsiktig gjeld	<u>4 413 537</u>	<u>4 979 573</u>
Kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	7 596 351	6 934 926
Skyldige offentlige avgifter	3 638 385	3 714 247
Investeringsstilskudd	9 223 283	20 003 107
Annen kortsiktig gjeld	7 094 048	5 876 519
Sum kortsiktig gjeld	<u>27 552 067</u>	<u>36 528 799</u>
Sum gjeld	<u>93 679 854</u>	<u>98 133 081</u>
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	<u>125 653 112</u>	<u>121 132 714</u>

Stiftelsen Bymuseet i Bergen

Kontantstrømoppstilling

	2024	2023
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER:		
Årsresultat før skattekostnad	1 523 958	471 396
Ordinære avskrivninger	8 810 139	9 218 910
Pensjonskostnad uten kontanteffekt	-4 031 219	-1 473 106
Endring i varer	-160 126	-477 524
Endring i kundefordringer	-184 331	-952 793
Endring i leverandørgjeld	661 425	1 937 533
Endring i andre omløpsmidler og andre gjeldsposter	-7 698 994	-1 097 570
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	-1 079 148	7 626 846
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER:		
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-5 089 374	-4 670 535
Utbetalinger til investeringer i finansielle anleggsmidler	0	-28 000
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-5 089 374	-4 698 535
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:		
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-566 036	-566 036
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-566 036	-566 036
Netto endring i bankinnskudd, kontanter og lignende	-6 734 556	2 362 273
Tilgang likvide midler fusjon Hordamuseet	0	34 133
Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende pr. 01.01.	45 545 869	43 149 463
Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende pr. 31.12.	38 811 313	45 545 869

